

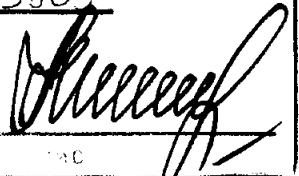
МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАКАЗ

19.07.2019

Київ

№ 3698

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
“ <u>09</u> ” <u>серпня</u> 20 <u>19</u> р.
за № <u>892/53863</u>
Керівник реєструючого органу

Про затвердження Правил спортивних змагань з водного поло

Відповідно до частини другої статті 40 Закону України "Про фізичну культуру і спорт", абзацу п'ятого підпункту 17 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 220, з метою забезпечення належної організації та проведення спортивних змагань з водного поло **н а к а з у ю:**

1. Затвердити Правила спортивних змагань з водного поло, що додаються.
2. Департаменту олімпійського спорту забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Відділу взаємодії з громадськістю та засобами масової інформації забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства молоді та спорту України.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра молоді та спорту України відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Міністр молоді та спорту України

І. ЖДАНОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства

молоді та спорту України

19 липня 2019 року № 3698

Міністерство юстиції України
" 09 " серпня 2019 р.
за № 892/33863
Керівник реєструючого
органу _____
19066

ПРАВИЛА

спортивних змагань з водного поло

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають основні засади організації та проведення спортивних змагань з водного поло, які проводяться на території України.

Ці Правила розроблені з урахуванням Правил Міжнародної Федерації водних видів спорту FINA.

Вимоги цих Правил не поширюються на організацію та проведення міжнародних спортивних змагань з водного поло.

2. Терміни та аббревіатури у цих Правилах мають такі значення:

головна суддівська колегія – орган, що проводить змагання;

дисциплінарна комісія – комісія, що розглядає питання неправильної, неетичної поведінки гравців, тренерів та офіційних осіб як під час проведення ігор, так і після їх проведення, а саме на місці їх проведення та за межами місця

проведення змагань;

ДЮСШ – дитячо-юнацькі спортивні школи;

жовта картка – знак попередження, що надається гравцю або тренеру під час проведення гри;

СДЮСШ – спортивні дитячо-юнацькі спортивні школи;

СК – спортивні клуби;

УФК – училища фізичної культури;

ФВПУ – Федерація водного поло України;

ФСТ – фізкультурно-спортивні товариства;

червона картка – знак вилучення гравця або тренера з поля. Спортсмен, якому було показано червону картку, повинен покинути поле до завершення гри, а його команда не вправі зробити йому заміну. Також гравець, який отримав червону картку, в деяких випадках вимушений пропустити наступну гру;

ШВСМ – школи вищої спортивної майстерності;

FINA – Міжнародна Федерація водних видів спорту.

Інші терміни, які використано у цих Правилах, вжито у значеннях, визначених Законом України «Про фізичну культуру і спорт».

3. Антидопінговий контроль спортсменів, які беруть участь у змаганнях, здійснюється відповідно до Всесвітнього антидопінгового кодексу та Закону України «Про антидопінговий контроль у спорті», що визначає правові та організаційні засади здійснення антидопінгового контролю в Україні.

4. Заборонено використовувати допінг спортсменам, які беруть участь у змаганнях. Результати команди, спортсмени якої приймали заборонені препарати, анулюються, а таких спортсменів дискваліфікують.

5. Змагання з водного поло проводяться згідно з Положенням (регламентом) про певне змагання (далі – Положення), що розробляється відповідно до цих Правил та затверджується організатором змагань.

Положення має містити такі розділи:

- 1) цілі і завдання змагань;
- 2) строки і місце проведення змагань;
- 3) організація та керівництво проведенням змагань;
- 4) учасники змагань;
- 5) характер змагань (змагання особисті, командні, особисто-командні);
- 6) програма проведення змагань;
- 7) безпека та підготовка місць для проведення змагань;
- 8) умови визначення першості та нагородження переможців і призерів;
- 9) умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників;
- 10) строки та порядок подання заявок на участь у змаганнях;
- 11) інші умови, які забезпечують якісне проведення конкретних змагань.

6. Змінити або доповнити Положення має право організація, яка його затвердила, не пізніше ніж за два тижні до початку проведення змагань.

7. Зареєстровані для участі у змаганнях команди дотримуються цих вимог Правил як таких, що обов'язкові для виконання кожним з учасників змагань.

8. Змагання з водного поло проводяться з метою:

- 1) подальшого розвитку і популяризації водного поло в Україні;
- 2) підвищення спортивної майстерності і визначення сильніших гравців та команд в Україні, підготовки національних збірних команд України та команд ФСТ, спортивних (ватерпольних) клубів до участі у міжнародних змаганнях;
- 3) підготовки олімпійського резерву – кандидатів до національних збірних команд України;
- 4) підведення підсумків роботи з розвитку водного поло в областях України, місті Києві, а також ФСТ, ДЮСШ, СДЮСШ, СК, ШВСМ, УФК.

II. Ігрове поле змагань

1. Організатор змагань стежить за станом ігрового поля, правильністю всіх

вимірів, розміткою, нанесенням позначок – маркуванням та кріпленням обмеження ігрового поля, а також забезпечує змагання потрібним обладнанням та інвентарем відповідно до вимог цих Правил.

2. Розмітка та маркування ігрового поля для забезпечення проведення та суддівства гри за участю двох рефері мають відповідати схемі, наведеній у додатку 1 до цих Правил.

3. У разі суддівства гри за участю одного рефері місце його перебування в басейні розміщується з боку місця офіційного табло інформації, суддівського стола, а судді на лініях воріт перебувають на протилежному боці.

4. Відстань між лініями воріт ігрового поля для проведення ігор серед чоловічих команд має бути не менше ніж 20 метрів і не більше ніж 30 метрів, для жіночих – не менше ніж 20 метрів і не більше ніж 25 метрів.

Ширина ігрового поля має бути не менше ніж 10 метрів і не більше ніж 20 метрів.

Межа ігрового поля – чільні лінії, визначені білим кольором і віддалені за лінії воріт (у бік від середньої лінії ігрового поля) на відстань 0,3 метра.

5. Уздовж сторін ігрового поля лінії його обмеження, їхні частини (відрізки) позначаються різним кольором. На бічних сторонах установлюються позначки – конуси, проводиться маркування.

Кольори позначок на лініях обмеження ігрового поля визначають таке:

1) білі – позначки (конуси) чільних ліній і середньої лінії, а також чільні лінії обмеження ігрового поля;

2) червоні – позначки (конуси) 2 метри від лінії воріт;

3) жовті – позначки (конуси) 6 метрів від лінії воріт;

Бічні лінії обмеження з обох сторін від лінії воріт до 2-метрової позначки мають бути червоного кольору, далі від 2-метрової до 6-метрової позначки – жовтого і від 6-метрової позначки до позначки середньої лінії ігрового поля

(половини ігрового поля) – зеленого кольору.

6. На протилежних боках басейну від суддівського стола на обмеженні ігрового поля, його чільних лініях для гравців визначено зони повторного входу (повернення) у гру. Від кутів обмеження ігрового поля на відстань двох метрів у бік воріт на чільних лініях розміщуються (позначаються) червоні лінії. Водночас ці зони є місцем для виходу гравців з ігрового поля (води), проведення заміни гравців, повернення у гру (повторного входу).

7. Для вільного переміщення рефері вздовж бокових ліній ігрового поля від одного його кінця до другого має бути достатній вільний простір на басейні. На лініях воріт надається місце для двох суддів.

8. Секретар змагань забезпечується окремими прапорцями червоного, білого, синього і жовтого кольорів, кожний розміром 0,35 x 0,20 метра.

9. Підготовку спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення спортивних змагань з водного поло визначено Положенням про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2025 (зі змінами).

III. Ворота змагань

1. Дві стійки і поперечина воріт білого кольору та прямокутної форми, з'єднані між собою під кутом 90° , встановлюються з обох сторін ігрового поля посередині на лінії воріт. Ця конструкція встановлюється зі сторони ігрового поля на відстані 0,3 метра від чільної лінії (межі) ігрового поля. Товщина кожної стійки та поперечини становить 0,075 метра.

2. Відстань між внутрішніми боками стійок воріт становить 3 метри.

Нижній бік поперечини воріт встановлюється на висоті 0,9 метра від поверхні води за глибини басейну 1,5 метра і більше. За меншої глибини нижній бік поперечини встановлюється на висоті 2,4 метра від дна басейну.

3. До стійок і поперечини воріт міцно закріплюється м'яка сітка, що повністю закриває всю площину воріт і залишає позаду лінії воріт не менше ніж 0,3 метра вільного простору.

IV. М'яч змагань

1. Ватерпольний м'яч круглий, плаває на воді (водоплавний), має повітряну камеру з клапаном – ніпелем, що закривається автоматично під тиском повітря. М'яч не намокає і не пропускає води, має гладку форму. Поверхня м'яча має бути чистою. Не дозволяється змазувати м'яч жиром чи будь-якою іншою речовиною, яка надала б йому можливість прилипати до долоні руки гравця, а також бути без зовнішньої шнурівки.

2. Вага м'яча становить не менше ніж 400 грамів та не більше ніж 450 грамів.

3. Для ігор серед чоловічих команд довжина кола на поверхні м'яча становить не менше ніж 0,68 метра, але не більше ніж 0,71 метра з внутрішнім атмосферним тиском у межах 0,92 атмосфери.

4. Для ігор серед жіночих команд довжина кола на поверхні м'яча становить не менше ніж 0,65 метра, але не більше ніж 0,67 метра із внутрішнім атмосферним тиском у 0,85 атмосфери.

V. Шапочки змагань

1. Під час гри одна команда змагається в шапочках білого кольору, інша – синього. Дозволяється грати у шапочках інших кольорів, контрастних до кольору м'яча, однак не у яскраво-червоних і тільки з дозволу рефері.

Рефері має право зобов'язати другу команду грати в шапочках синього кольору.

Воротарі грають в шапочках червоного кольору.

Шапочки на гравцях одягнені протягом усієї гри і закріплені на голові гравця під підборіддям.

Якщо гравець під час гри загубив свою шапочку, він одягає її знову або замінює на іншу з тим самим номером під час наступної зупинки гри, коли м'ячем знову буде володіти його команда.

2. Ватерпольні шапочки мають м'які та міцні вушні протектори. Команди грають у шапочках з вушними протекторами одного кольору. Протектори в шапочках воротарів – червоні.

3. На кожній шапочці з обох її боків наносяться номери з висотою цифр 0,1 метра. Воротар має шапочку під номером 1. Гравці – під номерами від 2 до 13. У запасного воротаря – червона шапочка під номером 13.

Гравцям забороняється самостійно змінювати свої номери шапочок під час участі у грі. Заміна номерів шапочок учасників можлива за дозволу рефері і за умови, що секретаря змагань попереджено про проведену зміну.

VI. Права і обов'язки учасників змагань. Команди і запасні гравці

1. Ватерпольна команда складається із семи гравців: одного воротаря та не більше шести запасних гравців. Команда, яка має менше ніж сім гравців, може бути без воротаря.

2. Під час гри всі запасні гравці разом з тренерами та офіційними особами, за винятком головного (першого, старшого) тренера, перебувають на визначених місцях для команд – лаві для запасних гравців – і не мають права покидати її з моменту початку гри, за винятком перерв між періодами гри основного та будь-якого додаткового часу гри, між основним та додатковим часом гри, а також між додатковими часами гри і під час тайм-аутів.

Головний (перший, старший) тренер команди під час атаки своєї команди вільно переміщається по своїй стороні ігрового поля вздовж бокової лінії від межі (чільної лінії) ігрового поля до позначки 6-метрової лінії.

У разі отримання головним (першим, старшим) тренером зауваження – від жовтої картки до червоної картки на вилучення – він залишає своє місце, звільнивши його для другого тренера команди, свого асистента.

Під час подальшої гри цей тренер продовжує перебувати на лаві для запасних гравців. Виконувати повністю функціональні обов'язки головного тренера з його повноваженнями та правами він зможе тільки з наступної гри під час одних і тих самих змагань.

Команди міняються лавами (своїми сторонами на ігровому полі) після другого періоду гри і після першого періоду будь-якого додаткового часу гри.

Лави команд перебувають за чільними лініями ігрового поля на протилежному боці басейну від офіційного табло інформації, суддівського стола.

3. Капітани команд забезпечують належну поведінку членів своєї команди та беруть участь у грі.

4. Форма гравців команд має бути однаковою, суцільною та непрозорою.

Жінки грають у плавальній та ватерпольній шапочках одного кольору, а також у плавальному та ватерпольному купальниках.

Чоловіки – в одній ватерпольній шапочці, а також в одних плавальних та ватерпольних плавках. Чоловіки можуть піддіти і плавальну шапочку, колір якої відповідає кольору ватерпольної шапочки. Перед участю у грі гравці знімають із себе предмети, що можуть травмувати інших гравців.

Офіційні особи команди одягають довгі брюки та взувають закрите взуття.

5. Гравцям заборонено змазувати тіло будь-яким жиром або використовувати інші змазувальні мастила (креми) чи речовини. Якщо рефері виявляє таке порушення під час гри, він вилучає гравця-порушника до кінця гри і дозволяє його замінити. Гравець, який замінює порушника, вступає в гру негайно

із зони повторного входу для гравців на своїй чільній лінії.

6. Заміну гравця може бути проведено у будь-який час гри. Заміна виходить на ігрове поле тільки із зони повторного входу у гру для гравців на своїй чільній лінії лише після того, як гравець, якого замінюють, вирине на поверхню води в межах цієї зони. Додаткову зону для заміни гравців буде розміщено на будь-якій ділянці між лінією воріт і центральною лінією на половині поля команди (для зміни під час гри). Вилучений гравець або гравець, що виходить на заміну, завжди проводить повторний вхід у гру через зону повторного входу, розміщену в куті.

У разі заміни воротаря запасний воротар виходить в ігрове поле із зони повторного входу для гравців із шапочкою воротаря з № 1 або з № 13 червоного кольору. Заміна не проводиться у часі між призначенням і виконанням 5-метрового штрафного кидка, крім тайм-ауту.

7. Запасний (запасні) гравець (гравці) може (можуть) входити в ігрове поле з будь-якого місця:

- 1) під час перерв між періодами гри, враховуючи періоди будь-якого додаткового часу;
- 2) після взяття воріт, забитого чи пропущеного голу;
- 3) під час тайм-ауту;
- 4) для заміни гравця, який одержав травму, або в якого йде кров.

8. Заміна проводиться без затримки. Гра не зупиняється і продовжується, якщо гравець, який замінює, не готовий до заміни. Такий гравець може у будь-який час гри увійти в ігрове поле із зони повторного входу для гравців на своїй чільній лінії.

9. Воротар, якого замінили, може повернутися у гру в будь-якому амплуа як гравець або як воротар.

10. Заміну воротаря з медичних показань рефері проводять негайно. Для

здійснення заміни обов'язково має бути шапочка воротаря.

11. Учасники змагань поділяються на такі вікові групи:

- 1) дівчата та юнаки молодшого віку – 12–13 років;
- 2) дівчата та юнаки середнього віку – 14–15 років;
- 3) дівчата та юнаки старшого віку – 16–17 років;
- 4) юніорки та юніори – 18, 19 і 20 років;
- 5) дорослі (жінки та чоловіки) – 19 років і старші.

12. Дівчата та юнаки молодшої вікової групи допускаються до участі у змаганнях середньої вікової групи.

13. Дівчата та юнаки середньої вікової групи допускаються до участі у змаганнях старшої вікової групи і відповідно – серед юніорок та юніорів.

14. Дівчата та юнаки старшої вікової групи допускаються до участі у змаганнях серед юніорок та юніорів.

15. Дівчата середнього віку, дівчата та юнаки старшого віку, юніорки та юніори допускаються до участі у змаганнях серед дорослих (серед жіночих та чоловічих команд).

VII. Суддівська колегія змагань

1. На гру всеукраїнських змагань, чемпіонату та Кубку України до складу суддівської колегії входять два рефері (судді гри), два судді на лініях воріт, хронометристи: один суддя часу гри, один суддя контрольного часу, один суддя штрафного часу, два судді-секретарі, суддя тайм-ауту і суддя інформатор. Кожному з них визначаються відповідні повноваження і обов'язки.

Учасники інших змагань також забезпечуються таким самим складом суддівської колегії. Винятком є ігри, які проводять два рефері без суддів на лініях воріт. У таких випадках рефері беруть на себе додаткові права і обов'язки

відповідно вимог пункту 2 розділу IX цих Правил для суддів на лініях воріт, але без виконання сигналів, які мають надавати судді на лініях воріт. Залежно від рівня змагань суддівство ігор проводять суддівські бригади, які мають у своєму складі від 4 до 8 суддів, таким чином:

1) рефері та судді на лініях воріт: два рефері і два судді на лініях воріт; або два рефері без суддів на лініях воріт; або один рефері і два судді на лініях воріт;

2) хронометристи (судді часу гри) та секретарі:

один хронометрист і один секретар: хронометрист реєструє час неперервного володіння м'ячем двох команд (30 с) окремо у кожному періоді відповідно до пункту 17 розділу XXI цих Правил; секретар реєструє чистий час гри по періодах, час фактичної гри, час перерв між періодами гри і тайм-аути, а також точний час вилучення гравців – вилучених із води (гри) відповідно до Правил, складає протокол гри згідно з пунктом 1 розділу XI цих Правил;

два хронометристи і один секретар: хронометрист № 1 реєструє чистий час гри по періодах, час перерв між періодами гри і тайм-аути; хронометрист № 2 реєструє час неперервного володіння м'ячем кожною командою (30 с) відповідно до пункту 17 розділу XXI цих Правил; секретар веде запис (протокол) гри, виконує всі обов'язки відповідно до пункту 1 розділу XI цих Правил;

два хронометристи і два секретарі: хронометрист № 1 точно реєструє періоди фактичної гри, чистий час гри, час перерв між періодами гри і тайм-аути; хронометрист № 2 реєструє час неперервного володіння м'ячем кожною командою (30 с) по періодах відповідно до пункту 17 розділу XXI цих Правил;

секретар № 1 веде запис (протокол) гри відповідно до пункту 1 розділу XI цих Правил;

секретар № 2 виконує обов'язки відповідно до пункту 1 розділу XI цих Правил, що стосується вилучення гравців і третього персонального зауваження.

2. На ігри чемпіонату України, Кубку України склад суддівської колегії затверджується у кількості до 15 осіб:

1) представник організатора і делегат ФВПУ	– 1–2;
2) головний суддя змагань	– 1;

3)	заступник головного судді змагань, в тому числі лікар змагань	– 3;
4)	рефері ігор – суддя гри	– 4–6;
5)	головний секретар змагань	– 1;
6)	секретар змагань та суддя-секретар тайм-ауту	– 2;
7)	суддя часу гри	– 1;
8)	суддя контрольного часу	– 1;
9)	суддя штрафного часу	– 1;
10)	суддя на лінії воріт	– 2;
11)	суддя статист	– 1;
12)	помічник рефері	– 1;
13)	суддя інформатор	– 1;
14)	суддя переглядової та суддя дисциплінарної комісії	– 2;
15)	голова мандатної комісії	– 1.

На суддівство однієї гри призначається не менше ніж 8 суддів.

3. До складу головної суддівської колегії входять: головний суддя, три його заступники, у тому числі лікар, головний секретар змагань, голови мандатної, переглядової та дисциплінарної комісій, представник (представники) на змаганнях організації, яка проводить змагання, і ФВПУ.

На засіданнях суддівської колегії всі питання вирішуються колегіально – прямим голосуванням. Під час вирішення питань голосуванням право голосу мають тільки члени головної суддівської колегії. Інші судді та представники команд мають дорадчий голос.

На першому засіданні головної суддівської колегії з представниками команд розглядаються такі питання:

- 1) повідомлення про склад учасників змагань і розгляд заяв від команд на участь у змаганнях;
- 2) оголошення складу суддівської колегії;
- 3) уточнення та пояснення основних розділів Положення;
- 4) щоденний порядок проведення ігор;
- 5) проведення наступних засідань суддівської колегії та порядок подання і розгляду протестів;

- 6) жеребкування команд та складання розкладу щоденного проведення ігор;
- 7) проведення урочистого відкриття та закриття змагань;
- 8) організаційні та господарчі питання.

4. Головний суддя до початку змагань перевіряє стан місця їх проведення, спортивного обладнання та інвентарю.

Безпеку під час проведення змагань забезпечує головний суддя.

Головний суддя має право:

- 1) скасувати проведення змагань у разі, якщо виявлено недоліки в підготовці басейну до проведення змагань, спортивного обладнання та інвентарю, про що він повідомляє організацію, яка проводить ці змагання;
- 2) призупинити проведення змагань у разі несприятливих метеорологічних умов, якщо в роботі басейну або його обладнанні є неполадки чи відсутній необхідний інвентар (ворота, табло, м'ячі);
- 3) внести зміни до програми та розкладу проведення ігор змагань, якщо під час їх проведення в цьому виникає потреба;
- 4) замінити будь-якого рефері під час гри;
- 5) не допускати до участі у змаганнях спортсменів, вік яких або форма не відповідає вимогам цих Правил;
- 6) вилучити учасників, які допустили грубість або інші порушення, що несумісні з вимогами цих Правил та Положення.

Головний суддя змагань разом із представником організації, яка проводить змагання, забезпечують засідання суддівської колегії перед початком змагань, після їхнього закінчення (для підведення підсумків), а також, якщо потрібно, – упродовж змагань.

Головний суддя змагань подає звіт та протоколи змагань до організації, яка їх провела, не пізніше ніж через три доби після закінчення змагань.

5. Перший заступник головного судді змагань працює за дорученням головного судді, а за відсутності останнього виконує його обов'язки.

6. Лікар змагань входить до складу суддівської колегії на правах заступника головного судді змагань із медичного забезпечення і бере участь у її роботі.

Лікар змагань:

перевіряє в заявках команд наявність допуску лікаря на участь спортсменів у змаганнях і правильність його оформлення;

проводить медичний нагляд за учасниками змагань, організовує лікарське обстеження учасників у разі захворювань, травм і надає згоду щодо можливості подальшої участі у змаганнях; надає медичну допомогу;

здійснює контроль за станом санітарно-гігієнічних вимог;

після закінчення змагань подає звіт головному судді про медично-санітарне забезпечення з висновками та пропозиціями для організації, яка проводить змагання.

7. Головний секретар змагань проводить підготовчу роботу та веде документацію, в якій реєструє хід змагань, складає таблицю проведення ігор, контролює виконання рішень суддівської колегії, веде протоколи засідань суддівської колегії, приймає протести і фіксує рішення головного судді на ці протести, готує технічний звіт про проведення змагань тощо.

8. Головний суддя організовує роботу головної суддівської колегії, яка перевіряє наявність усіх документів для участі у змаганнях. Представники команд подають документи на розгляд до суддівської колегії відповідно до вимог цих Правил, Положення та інших документів, які регламентують проведення змагань. Колегія складає звіт і виносить своє рішення щодо допуску до участі у змаганнях, про що повідомляється на першому засіданні суддівської колегії з представниками команд.

9. Переглядова комісія для оцінювання суддівства, виявлення переваг і недоліків у роботі рефері є органом суддівської колегії, яка проводить змагання, та підпорядкована головному судді.

Про підсумки своєї роботи переглядова комісія повідомляє на засіданнях суддівської колегії щоденно. Результати перегляду та обговорення суддівства визначаються у присутності рефері, які провели гру (здійснили суддівство гри). Під час обговорення звертають увагу на питання методики суддівства і правильне трактування цих Правил на прикладах проведених ігор.

Перегляд суддівства потрібно вести з різних точок, з яких видно все ігрове поле. Зауваження щодо суддівства вносять до переглядової картки довільної форми і передають головному судді змагань для остаточного оцінювання роботи рефері, а потім додають до матеріалів змагань. До переглядової картки заносять помилки рефері, які мають суттєве значення для визначення рівня суддівства і характеризують неправильне трактування цих Правил гри або помилкове застосування покарань до гравців.

До помилок рефері, які впливають на хід гри та її кінцевий результат, віднесено такі:

- 1) суддівство на користь гравця, який порушив ці Правила, особливо під час рухомих, швидких атак та контратак, а також реальної загрози взяття воріт (гола);
- 2) неправильно зараховане взяття воріт;
- 3) неправильне оцінювання грубої гри в 6-метровій зоні, що підлягає покаранню 5-метровим штрафним кидком;
- 4) нефіксація атакуючої ситуації в 2-метровій зоні, зокрема перебування гравця команди, що атакує за лінією м'яча, ближче до воріт суперника, в результаті чого було забито гол;
- 5) нефіксація небезпечної гри, ударів, неетичної поведінки гравців;
- 6) помилкове визначення порушника та призначення кидків на користь порушника – нефіксація першої помилки;
- 7) нефіксація перешкод під час виконання кидків.

Під час визначення помилок рефері не беруть до уваги помилок, що не вплинули на хід гри та її результат, здійснених випадково та які не повторювались протягом гри, а також спірних моментів, що мають сумнівний характер і щодо яких у переглядової комісії немає спільної думки.

Звертається увага на помилки рефері, що вплинули на результат гри і правильний її розвиток. Такі помилки піддаються ретельному аналізу і розбору на засіданні суддівської колегії.

Суттєвими для загального оцінювання суддівства є систематичні помилки, що допускає рефері. Такі помилки вказують на нерозуміння суті гри, неправильне трактування цих Правил, що є наслідком незадовільної підготовки рефері до суддівства цих змагань.

Надаючи оцінку діям рефері, переглядова комісія не втрачає з поля свого зору умов, у яких проводяться змагання.

Складність гри відзначається напруженням єдиноборства, силами підготовки команд, які змагаються за місце в турнірній таблиці, поведінкою глядачів тощо. Береться до уваги уміння рефері швидко і своєчасно вибирати місце, чітко і ясно працювати сигналами свистком та руками, авторитетно, але без грубої поведінки щодо спілкування з гравцями, представниками команд, глядачами, правильно взаємодіяти із судьями на лініях воріт.

Під час обговорення суддівства переглядова комісія докладно повідомляє про позитивні якості і недоліки проведеного суддівства, пояснює й аналізує помилки, що були допущені у застосуванні цих Правил гри та методики суддівства, надає загальну оцінку роботі рефері.

Оцінка виставляється за десятибальною системою:

10 – відмінна;

8 – добра;

6 – задовільна;

4 – незадовільна;

2 – необ'єктивна – визначає необ'єктивне суддівство.

На заключному засіданні суддівської колегії та представників команд колегіально надається оцінка роботи суддівської колегії шляхом прямого голосування – простою більшістю голосів: «задовільно» або «незадовільно». Затверджену оцінку зазначають у звіті головного судді змагань.

Обговорення не повинне мати характер звинувачень на адресу рефері (суддівської колегії), які провели змагання. Головна мета обговорення – здатність

до подальшого поліпшення якості (рівня) суддівства, обміну методичним досвідом, єдиної методики суддівства.

10. У складі суддівської колегії змагань функції дисциплінарної комісії покладають на переглядову комісію, яка переглядає всі ігри.

Рішення дисциплінарної комісії розглядає суддівська колегія і затверджує головний суддя змагань.

11. Представник організатора змагань є керівником змагань.

Представнику надаються всі повноваження для проведення змагань. Він забезпечує організацію, проведення та суддівство змагань.

Основні заходи щодо підготовки проведення змагань контролює представник організації. Під час вирішення організаційних питань йому надають практичну допомогу головний суддя змагань та його заступники.

Якщо під час проведення змагань виникають випадки, що не висвітлені у цих Правилах чи Положенні, головна суддівська колегія приймає рішення відповідно до правил водних видів спорту FINA.

VIII. Рефері

1. Рефері здійснює суддівство гри між командами. Рефері протягом усього часу гри здійснюють повний контроль гри – дій гравців на ігровому полі. Рішення рефері на ігрові ситуації є негайними, зрозумілими, чіткими, гучними та остаточними.

Рішення рефері є остаточним і обговоренню не підлягає, якщо делегат ФВПУ не скасував рішення рефері і затвердив його.

Повноваження рефері здійснюються не тільки під час гри, але й під час проведення змагань на місці їхнього проведення, а також поширюються за межі місця їхнього проведення.

2. Сигнал рефері для початку гри, а також для її поновлення надається свистком і рукою одночасно. Він визначає сигналом взяття воріт – гол, кидки від

воріт, кутові кидки (незалежно від того, був чи ні сигнал від судді на лінії воріт), спірні вкидання та порушення цих Правил – вільні кидки, 5-метрові штрафні кидки, вилучення гравців з води. Рефері може змінити своє рішення за умови, що він це робить до повернення м'яча у гру.

3. Рефері утримується від визначення таких порушень цих Правил гри, які могли б бути на користь команди-суперниці – команди, гравець якої порушив ці Правила. Рефері не зупиняє гру за незначні помилки під час атаки команди гравця, проти якого було здійснено порушення цих Правил.

Наприклад, не визначається звичайний фол на користь гравця, який володіє м'ячем і наближається в напрямку воріт суперника. У цьому разі користь отримує тільки порушник правил.

4. Рефері мають повноваження вилучити будь-якого гравця з води, тренера або будь-яку офіційну особу з басейну відповідно до цих Правил і припинити гру. Рефері можуть покинути (залишити) ігрове поле, якщо вилучений гравець відмовиться залишити ігрове поле або будь-хто не підкориться їх рішенням.

5. Рефері мають повноваження вилучити з басейну, місця проведення змагань, а також з трибун басейну будь-якого гравця, в тому числі запасного, а також офіційну особу команди, тренера, глядача, суддю та іншу особу, яка своєю поведінкою заважає рефері виконувати свої обов'язки.

6. Рефері мають право залишити ігрове поле (припинити суддівство гри) в будь-який час, якщо, на їхній погляд, поведінка гравців, тренерів, офіційних осіб, глядачів або інші обставини заважають здійснювати подальше суддівство.

У такому разі рефері зазначають у протоколі про інцидент, складають звіт і повідомляють про свої дії організаторів.

7. Рефері мають однакові права на оголошення своїх рішень щодо порушень правил та призначення покарання. Різниця у висновках рефері не є підставою

(причиною) для подачі протестів звернень або апеляцій.

8. Головний суддя змагань з водного поло призначає рефері на суддівство гри.

Головний суддя має право вказати рефері, на яких бічних сторонах ігрового поля вони починають своє суддівство гри.

Під час суддівства гри рефері міняються своїми сторонами на ігровому полі після першого і третього періодів основного часу гри та перед першим періодом будь-якого додаткового часу гри. Зміна відбувається, коли команди не міняються своїми сторонами ігрового поля (не обмінюються своїми воротами).

9. З боку місця розташування суддівського стола рефері надає сигнал про початок гри свистком і рухом руки одночасно, про період гри – з вертикального догори положення правої руки, швидко опускаючи її вперед у горизонтальне положення.

10. Після взяття воріт сигнал про поновлення гри дає рефері, який здійснював суддівство гри у стороні ігрового поля команди, що оборонялась. До початку поновлення гри рефері переконуються, що будь-які заміни вже проведено.

11. Кожному рефері надається повноваження визначати фоли в будь-якій частині ігрового поля.

Рефері приділяють основну увагу атакуючій ситуації, що відбувається з правого від них боку.

Рефері, який не контролює атакуючої ситуації, не повинен перебувати ближче до воріт, які атакуються, ніж найвіддаленіший від цих воріт гравець команди, яка атакує.

12. Призначаючи вільний кидок, кидок від воріт або кутовий кидок, рефері, який приймає рішення, подає сигнал свистком, і обидва рефері одночасно

вказують напрямом атаки для того, щоб гравці, які перебувають в цей момент гри в різних кінцях (місцях) ігрового поля, одразу змогли б побачити, на користь якої команди призначено кидок до виконання.

Рефері, який приймає рішення, вказує місце, з якого потрібно виконати кидок.

13. Рефері, який здійснює суддівство атакуючої ситуації, подає сигнал до виконання 5-метрового штрафного кидка, виключаючи випадки, коли гравець виконує 5-метровий штрафний кидок лівою рукою і звернувся до другого рефері з проханням подати сигнал для виконання кидка.

14. Якщо обидва рефері водночас призначають вільні кидки для виконання різним гравцям одній і тій самій команді, виконати кидок буде надано право гравцю, на якого вкаже рефері атакуючої ситуації на ігровому полі.

15. У разі якщо обидва рефері одночасно визначають звичайні фоли на користь різних команд, призначене вкидання буде спірним та має бути розіграно рефері атаки.

16. У разі якщо один рефері визначає фол на вилучення, а другий одночасно призначає 5-метровий штрафний кидок, але на користь іншої команди, обидва порушники вилучаються з води і призначається спірне вкидання.

17. Якщо обидва рефері одночасно визначають фол, причому один – звичайний фол, а другий – фол на вилучення або 5-метрового штрафного кидка, здійснюється покарання за грубу помилку тому гравцю, якому було визначено фол (порушення) на вилучення або 5-метрового штрафного кидка.

18. У разі визначення гравцям обох команд одночасно фолу на вилучення під час самої гри або під час її зупинення, гравці-порушники цих Правил вилучаються з гри, а команді, яка володіла м'ячем, надається право повторно

поновити гру з виконання вільного кидка.

У разі якщо обидва рефері одночасно призначають 5-метрові штрафні кидки на користь різних команд, перший кидок виконує команда, яка володіла м'ячем. Після виконання другого 5-метрового штрафного кидка гра поновлюється з розіграшу спірного вкидання на середній лінії ігрового поля.

19. Сигнали, що подаються рефері під час суддівства ігор, наведено в додатку 2 до цих Правил:

літерою «А» позначено сигнал рефері:

про початок періоду гри;

поновлення гри після взяття воріт – гола;

на виконання 5-метрового штрафного кидка.

Швидко опускає руку уперед з вертикального, піднятого догори положення в горизонтальне положення.

Літерою «Б» позначено сигнал рефері на виконання вільного кидка, кидка від воріт або кутового кидка.

Вказує одною рукою на напрямок атаки, а другою – звідки (місце) потрібно вкинути м'яч у гру.

Літерою «В» позначено сигнал рефері про спірне вкидання.

Просить м'яч до себе. Вказує на місце розіграшу спірного вкидання. Обома руками показує великі пальці.

Літерою «Г» позначено сигнал рефері на вилучення гравця.

Рукою вказує на гравця, а потім швидко показує на напрямок за межі ігрового поля. Після цього – кистями (кистою) обох рук (однієї руки) показує номер шапочки вилученого гравця так, щоб це було видно усім в ігровому полі та суддям (секретарю) за суддівським столом.

Літерою «Г» позначено сигнал рефері на вилучення водночас двох гравців.

Вказує обома руками на цих гравців, сигналізує про їхнє вилучення відповідно до малюнку «Г» та негайно показує номери шапочок гравців.

Літерою «Д» позначено сигнал рефері на вилучення гравця з правом на заміну.

Сигнали рефері відповідають рухам, які позначено літерою «Г» або літерою «Г» відповідно до ігрової ситуації на ігровому полі, а потім рефері однією рукою обертає навколо другої руки. Потім рефері показує номер шапочки вилученого гравця. Його сигнали повинні бачити всі гравці та судді, присутні в басейні.

Літерою «Е» позначено сигнал рефері на вилучення гравця без права на заміну.

Сигнали рефері відповідають рухам, які позначено літерою «Г» або літерою «Г» відповідно до ігрової ситуації на ігровому полі, а потім він піднімає обидві руки перехрещено догори так, щоб це було видно усім з ігрового поля та суддівського стола. Після цього рефері показує номер шапочки вилученого гравця.

Літерою «Є» позначено сигнал рефері про призначення 5-метрового штрафного кидка.

Піднімає руку догори і показує п'ять пальців. Потім рефері показує номер шапочки гравця, який порушив правила.

Літерою «Ж» позначено сигнал рефері про взяття воріт – гол.

Свистком дає сигнал і негайно вказує на центр ігрового поля.

Літерою «З» позначено сигнал рефері на вилучення гравця за фол – тримання суперника.

Однією рукою показує тримання (захват) зап'ястя другої руки.

Літерою «И» позначено сигнал рефері на вилучення гравця за фол – топлення суперника.

Водночас робить рухи обома руками (долонями) донизу, низхідні з горизонтального положення.

Літерою «І» позначено сигнал рефері на вилучення гравця за фол – притягання (відтягування) суперника.

Показує розширеними обома руками притягувальні рухи у напрямку до грудей свого тіла з положення вертикально піднятих догори.

Літерою «Ї» позначено сигнал рефері на вилучення гравця за фол – поштовх (удар) ногою суперника.

Імітує рух ногою (поштовх).

Літерою «Й» позначено сигнал рефері на вилучення гравця за фол – нанесення удару супернику.

Стисненим кулаком руки, яка зігнута в ліктьовому суглобі й імітує вражаючий удар (удари), роблячи рухи вперед-назад у горизонтальному положенні.

Літерою «К» позначено сигнал рефері про звичайний фол, просту помилку за поштовх, штовхання, підштовхування, відштовхування суперника.

Рукою, яка зігнута у ліктьовому суглобі, але не зі стисненим кулаком, у горизонтальному положенні показує рухи від себе (тіла, тулуба) і до себе – поштовхи, штовхання, підштовхування, відштовхування.

Літерою «Л» позначено сигнал рефері про звичайний фол за перешкоду супернику.

Показує рух обох рук, які схрещені горизонтально у зап'ясті.

Літерою «М» позначено сигнал рефері про звичайний фол за топлення або утримання м'яча під водою.

Рукою показує низхідні рухи долонею дотолу у горизонтальному положенні.

Літерою «Н» позначено сигнал рефері про звичайний фол за гру з дна басейну.

Піднімає і опускає одну ногу, згинаючи колінний суглоб.

Літерою «О» позначено сигнал рефері про звичайний фол за затримку часу під час виконання вільного кидка, кидка від воріт або кутового кидка.

Кілька разів піднімає і опускає руку з повернутою догори з розчепіреними пальцями долонею.

Літерою «П» позначено сигнал рефері про порушення правила 2-метрової зони.

Показує піднятою догори рукою число 2 (два) – два пальці: вказівний та середній.

Літерою «Р» позначено сигнал рефері про звичайний фол за затримку часу та закінчення 30 с володіння м'ячем.

2-3 рази визначає рух рукою – обертає по колу в ліктьовому суглобі.

Літерою «С» позначено сигнал судді на лінії воріт про готовність гравців (гравця) до початку періоду гри, виконання вільного кидка або кутового кидка.

Подає сигнал однією рукою догори.

Літерою «Т» позначено сигнал судді на лінії воріт про неправильний початок, перепочаток гри, період гри (старт) або неправильне повернення у гру вилученого гравця, вхід у гру заміни.

Сигналізує обома руками догори.

Літерою «У» позначено сигнал судді на лінії воріт про кидок від воріт або кутовий кидок.

Подає сигнал, вказує однією рукою у напрямку до воротаря або до 2-метрової позначки.

Літерою «Ф» позначено сигнал судді на лінії воріт про взяття воріт (гол).

Сигналізує схрещеними догори обома руками.

Літерою «Х» позначено сигнал рефері про номер шапочки гравця.

Коли число перевищує цифру п'ять, щоб краще пояснити сигнал – визначення номера шапочки гравцям та суддям (секретарю), рефері використовує обидві руки, якщо це потрібно.

Одна рука показує п'ять пальців, а друга – додаткову кількість пальців до числа номера шапочки гравця (до номера 9).

Стиснений кулак означає число десять.

Якщо число більше десяти, одна рука показує стиснений кулак, а пальці другої руки – потрібну кількість до числа номера шапочки гравця.

ІХ. Судді на лініях воріт змагань

1. Судді на лініях воріт перебувають на лініях воріт (чільних лініях) обох сторін ігрового поля і на боці розміщення офіційного табло інформації, суддівського стола.

2. До обов'язків суддів на лініях воріт входить подавати сигнал обома руками чи однією рукою, піднімаючи їх (її) у різні напрямки на рівень плечей або догори:

1) вертикально догори одну руку – у разі правильно зайнятих висхідних місць гравцями на чільних лініях на початку періоду гри, а також на виконання вільного кидка або кутового кидка;

2) вертикально догори обидві руки – у разі неправильно зайнятих висхідних місць гравцями на чільних лініях на початку періоду гри – неправильному початку (старту), перепочатку періоду гри;

3) рукою в напрямку атаки, воріт суперника – для визначення виконання кидка від воріт;

4) рукою в напрямку атаки та місця червоної позначки на боковій лінії ігрового поля – для виконання кутового кидка;

5) перехрещені догори обидві руки – для визначення взяття воріт – гола;

6) вертикально догори обидві руки – для визначення неправильного повернення в гру, вилученого гравця або проведення заміни.

3. Судді на лініях воріт забезпечуються потрібним запасом м'ячів для негайної подачі м'яча у гру в тих випадках, коли, перебуваючи у грі, м'яч вилітає (випливає) за межі ігрового поля:

будь-якому гравцю команди оборони – для виконання кидка від воріт;

гравцю команди, яка володіла м'ячем – атакувала, – для виконання кутового кидка; або так, як покаже рефері.

Х. Судді-хронометристи змагань

1. До обов'язків суддів-хронометристів входить:

реєструвати точний чистий час гри, тайм-аути і перерви між періодами гри;

чітко подавати голосом сигнал про початок останньої хвилини гри та останньої хвилини другого періоду будь-якого додаткового часу гри;

подавати сигнали свистком після 45 с і завершення кожного тайм-ауту;

1) до обов'язків судді контрольного часу входить:

реєструвати час неперервного володіння м'ячем кожною командою – 30 с;

2) до обов'язків судді штрафного часу входить:

реєструвати час вилучення гравців із води – 20 с і кількість персональних фолів (окремо кожному гравцю);

подавати сигнал про закінчення штрафного часу та здійснення третьої персональної помилки гравцем;

вести запис у протоколі штрафного часу.

2. Суддя-хронометрист подає сигнал свистком або будь-яким іншим гучним, виразним (акустичним), зрозумілим способом про закінчення кожного періоду гри, незалежно від рефері. Його сигнал не має негайної дії:

1) у разі, якщо водночас із цим сигналом рефері визначає 5-метровий штрафний кидок згідно із цими Правилами. У такій ситуації має бути виконано 5-метровий штрафний кидок;

2) у разі взяття воріт, коли одночасно із сигналом судді-хронометриста м'яч перебуває у польоті чи пливе по воді і перетинає лінію воріт. У такому разі має бути зараховано гол.

XI. Секретарі змагань

1. До обов'язків секретарів входить:

1) реєстрація подій під час гри, зокрема ведення протоколу гри, фіксування часу та номерів шапочок гравців, рахунку гри, тайм-аутів, фолів, вилучень, 5-метрових штрафних кидків, а також персональних зауважень, які отримує кожен гравець окремо;

2) контролювати час періоду вилучення гравця з води і надавати сигнал про закінчення часу на вилучення гравця з гри – піднімати догори прапорець кольору, що відповідає кольору шапочки гравця, за винятком випадків, коли рефері надає дозвіл на повторне входження у гру вилученого гравця або його заміну в разі дострокової зміни володіння м'ячем;

3) використовувати автоматичні візуальні ефекти, розміщені навколо штрафної зони, тобто сигналізування про останні 5 с часу вилучення гравця, моменту, коли вилучений гравець може повернутися в гру.

4) подавати сигнал червоним прапорцем і свистком про кожне

неправильне повернення у гру вилученого гравця або неправильний вхід у гру заміни, в тому числі після сигналу судді на лінії воріт про неправильне повернення у гру або неправильний вхід заміни (таким сигналом зупиняється гра);

5) без затримки подавати сигнал про покарання, яке пов'язане з третім персональним фолом будь-якого гравця, таким чином:

червоним прапорцем – якщо третє персональне зауваження спонукає вилучення;

червоним прапорцем та свистком – якщо третє персональне зауваження є 5-метровий штрафний кидок;

6) подавати сигнал жовтим прапорцем та прапорцем, колір якого відповідає кольору шапочки гравця-порушника цих Правил, – вслід за сигналом рефері, який визначає вилучення гравця з гри без права на заміну;

7) подавати сигнал червоним прапорцем та прапорцем, колір якого відповідає кольору шапочки гравця-порушника цих Правил, – вслід за сигналом рефері, який визначає вилучення гравця з гри з правом на заміну.

XII. Тривалість гри змагань

1. Гра складається із чотирьох періодів, а кожен період – з 8 хв чистого часу гри. Час починається з початку кожного періоду після того, як гравець торкнеться м'яча.

Водночас з усіма сигналами на завершення гри контрольний секундомір, електронний годинник зупиняється до моменту введення м'яча знову у гру (поновлення гри):

1) моменту відриву м'яча від долоні руки гравця, який виконує відповідний кидок;

2) торкання м'яча гравцем під час розіграшу (виконання) спірного вкидання.

2. Між періодами гри командам надається перерва для відпочинку. Перша перерва – між першим та другим періодами, третя – між третім та четвертим

періодами та між додатковими періодами гри будь-якого додаткового часу гри. Тривалість цих перерв – по 2 хв кожна. Друга перерва тривалістю 3 хв – між другим і третім періодами.

Команди, включаючи гравців, тренерів і офіційних осіб, міняються своїми місцями перебування під час гри до початку третього періоду основного часу гри та другого періоду будь-якого додаткового часу гри.

3. За потреби визначення переможця гри (протягом одного календарного дня) між двома командами у разі, якщо рахунок після основного часу гри залишився нічийним (рівним), продовження гри розпочинається після 5-хвилинної перерви, а потім командам надається додатковий час гри – два періоди по 3 хв чистого часу гри із 2-хвилинною перервою для зміни сторін (воріт) команд. Суддівство додаткового часу гри забезпечують рефері, що були в основному часі гри.

У разі невизначення переможця у наданий додатковий час гри між двома командами цим командам для визначення переможця надається право виконати по п'ять 5-метрових кидків у ворота команди-суперниці згідно з вимогами розділу XXIV цих Правил.

Ці кидки проводяться так:

1) виконання 5-метрових кидків починається відразу за участю рефері, що були в основному часі гри, після завершення гри та перерви на відпочинок для двох команд-конкурсантів на перемогу в змаганнях;

2) в іншому разі 5-метрові кидки виконуються після закінчення фінальної гри змагань та 30-хвилинного відпочинку команд (або ж при першій практичній нагоді). Рефері призначаються нейтральні, або ж ті самі рефері, що були в основному часі гри, якщо вони є нейтральні;

3) тренери обох команд для участі у виконанні 5-метрових кидків завчасно (до їх виконання) визначають по п'ять гравців і воротаря (за участю двох команд у визначенні переможця).

Під час проведення п'яти 5-метрових кидків команда, яка обороняється, має право в будь-який час провести заміну воротаря за умови, що запасний воротар

був заявлений на участь у проведеній грі.

4) гравцям кожної команди визначається черговість на виконання кидків, а встановлений порядок не змінюється;

5) гравці, яких було вилучено до кінця гри в проведеній грі, не заявляються на участь у виконанні зазначених кидків та як воротар;

6) якщо вилучається воротар під час виконання 5-метрових кидків, захист воріт здійснюється відповідно до пункту 2 розділу XXIV цих Правил та тільки із числа п'яти гравців, які були заявлені на виконання цих кидків. Після виконання 5-метрового кидка гравця може замінити запасний воротар або інший гравець команди.

7) 5-метрові кидки виконуються по черзі у різні ворота. Гравці команд виконують по одному кидку по черзі: один кидок виконує одна команда, а другий, наступний, – друга і так далі. Гравцю надається право на виконання тільки одного кидка. Інші члени команд, які не беруть участі у виконанні 5-метрових кидків, перебувають у цей час на місцях для запасних гравців. Перевага надається команді, яка закине найбільшу кількість м'ячів у ворота суперника;

8) право команди на виконання першого кидка визначається жеребом;

9) після виконання цих 5-метрових кидків у разі нічийного результату командам, тим самим гравцям надається право на додаткове виконання п'яти 5-метрових кидків у різні ворота. Гравці команд-суперниць виконують по одному кидку по черзі: один кидок виконує гравець однієї команди, а наступний – другої і так далі до першого незабитого гола за умови, що команди виконали рівну кількість кидків. 5-метрові кидки виконуються до визначення переможця;

10) якщо три або більше команд беруть участь у визначенні переможця, кожна команда виконує по п'ять 5-метрових кидків проти кожної іншої команди-учасниці розіграшу окремо, чергуючись після кожного кидка. Різні гравці від однієї команди здійснюють кидки по черзі. Черговість виконання кидків визначається жеребом.

4. Секундомір (електронний годинник) на офіційному табло інформації показує час у зменшувальному порядку перебігу хвилин – час, який залишається

до кінця періоду.

ХІІІ. Тайм-аути під час змагань

1. Протягом гри кожна команда має право взяти два тайм-аути у будь-який момент часу, крім випадків присудження штрафних кидків. Тривалість одного тайм-ауту – 1 хв.

Тайм-аут може брати головний (старший) тренер команди, яка володіє м'ячем, в будь-який час, включаючи й час після пропущеного голу, вигуком «Тайм-аут!» та водночас сигналом долонь рук у формі літери «Т», які мають бути звернені до секретаря або рефері. Правилами допускається також використання електронного обладнання.

Якщо затребувано тайм-аут, секретар або рефері зупиняють свистком гру, а гравці обох команд повертаються відповідно на свої половини ігрового поля.

2. За свистком рефері гра знову поновлюється введенням м'яча у гру із середньої лінії ігрового поля або зі своєї половини ігрового поля командою, яка володіє м'ячем, за винятком випадків, коли попрошений тайм-аут після призначення:

- 1) 5-метрового штрафного або кутового кидка – кидок зберігається;
- 2) після забитого гола рефері – спочатку поновлює гру відповідно до вимог розділу XIV цих Правил, а потім зупиняє гру для надання тайм-ауту.

Секундомір після тайм-ауту продовжує відлік часу володіння м'ячем, який залишився від початку поновлення гри.

3. Якщо тренер команди, яка володіє м'ячем, запрошує додатковий тайм-аут, на який команда не має жодного права в основному часі гри або у будь-якому додатковому часі гри, гра зупиняється і потім поновлюється введенням м'яча у гру із середньої лінії ігрового поля гравцем команди-суперниці.

4. Якщо тренер команди, яка не володіє м'ячем, запрошує тайм-аут, гра зупиняється і визначається 5-метровий штрафний кидок на користь

команди-суперниці.

5. Під час поновлення гри після тайм-ауту гравці мають право зайняти будь-які місця в ігровому полі за умови дотримання вимог цих Правил, які відносяться до поновлення гри після взяття воріт і виконання 5-метрових штрафних та кутових кидків.

6. Натискання кнопки запиту тайм-ауту забезпечується командою, тобто одній із трьох офіційних осіб, що сидять на лавці, потрібно натискати на кнопку запиту тайм-ауту щоразу, коли тренер запросить тайм-аут.

XIV. Початок гри змагань

1. Перед початком гри між капітанами команд рефері розігрує право на першочерговий вибір сторін (воріт) ігрового поля, підкидаючи догори монету.

Капітан-переможець, який вгадав, «орел» чи «решка», вибирає для своєї команди сторону (ворота) ігрового поля та колір шапочок.

2. На початку кожного періоду гри гравці займають свої початкові (вихідні) місця вздовж своїх чільних ліній не ближче одного метра від стійок воріт і один до одного. Між стійками воріт не перебуває більше двох гравців. На рівні води жодна частина тіла гравців не виступає за чільну лінію та лінію воріт у бік ігрового поля.

3. У разі якщо обидва рефері впевнені, що команди готові до початку гри і мають сигнал від суддів на лініях воріт до початку гри, один із них, який перебуває на протилежному боці басейну від суддівського стола, подає лівою рукою сигнал про готовність команд до початку гри, зокрема з горизонтального уперед положення, швидко піднімаючи її догори у вертикальне положення. Після цього другий рефері, який перебуває біля суддівського стола на середній лінії ігрового поля напроти першого рефері, подає сигнал про початок гри правою рукою з вертикального піднятого догори положення, швидко опускаючи її уперед

до горизонтального положення, і одночасно сигналом свистка, а потім вкидає (упускає) м'яч у гру на середину ігрового поля на 1-2 метри від бокової лінії ігрового поля між гравцями обох команд, які цієї миті плывуть один до одного – до м'яча; або суддя-помічник рефері забирає – топить плаваючий на воді круг, на якому тримається на плаву (на воді) в центрі ігрового поля ватерпольний м'яч.

4. Якщо м'яч вкинуто в гру так, що одна з команд має явну перевагу над іншою, рефері призначає спірне вкидання на середній лінії ігрового поля, попередньо затребувавши м'яч до себе.

5. Після жеребкування команди отримують свої номери для складання календаря ігор змагань по днях.

XV. Спосіб ведення рахунку гри змагань

1. Взяття воріт – гол зараховується, якщо м'яч повністю перетне лінію воріт між стійками та під поперечиною.

2. Взяття воріт може бути з будь-якого місця ігрового поля. При цьому, воротарю не дозволяється запливати від своїх воріт за середню лінію ігрового поля і там торкатися до м'яча.

3. Взяття воріт може бути здійснено будь-якою частиною тіла, за винятком стиснутого кулака.

Гол може бути зараховано, якщо гравець пливе з м'ячем до воріт способом «дриблінг» і м'яч перетинає лінію воріт.

Також гол може бути зараховано, якщо на початку періоду гри чи в разі будь-якого поновлення гри хоча б два гравці команди, яка атакує, або два гравці: один гравець – із команди атаки і один гравець – із команди оборони, виключаючи воротаря оборони, з наміром зіграти або торкнулися м'яча, за винятком виконання:

- 1) 5-метрового штрафного кидка;
- 2) вільного кидка гравцем у власні ворота;
- 3) швидкого кидка від воріт;
- 4) негайного, без зупинення в одному русі вільного кидка, який був визначений поза межами за лінією 6-метрової зони.

Гол може бути забитий гравцем з вільного кидка, присудженого за межами 6-метрової зони після хибного замаху або дриблінгу, або опустивши м'яч на воду. Якщо гравець не проводить прямого кидка, м'яч потрібно ввести в гру так, як зазначено в Правилах – без хибних замахів і дриблінгу.

Якщо гравець вкидає м'яч у гру, підкидаючи його догори або опускаючи його на поверхню води, гол може бути забито тільки за умови, що до м'яча з наміром доторкнеться інший гравець, окрім воротаря команди оборони.

У разі якщо визначається вільний кидок за фол, здійснений за 6-метровою лінією, а м'яч знаходиться в межах 6-метрової зони (біля воріт) команди, яка обороняється, гол може бути забито згідно з цими Правилами. Після негайного повернення м'яча на місце, де був визначений фол або на будь-яке інше місце на лінії місця визначення фолу чи далі від місця порушення цих Правил у напрямку від воріт захисту, із цього місця буде негайно здійснено кидок у ворота.

Гол не може бути зараховано згідно із цими Правилами безпосередньо після поновлення гри слідом за:

- 1) тайм-аутом;
- 2) взяттям воріт (голом);
- 3) травмою, включаючи кровотечу;
- 4) заміною шапочки;
- 5) затребуванням м'яча рефері;
- 6) вильотом, впливом (виходом) м'яча за межі ігрового поля;
- 7) будь-якої іншої затримки.

4. Взяття воріт – гол зараховується у разі, якщо скінчився наданий час на неперервне володіння м'ячем (30 с) або період гри, але м'яч ще перебуває у польоті і влітає у ворота.

Гол зараховується, якщо м'яч влучає у ворота після відскоку від стійки або поперечини воріт, воротаря або іншого гравця команди, яка обороняється, а також відскоку від води.

Гол не зараховується, якщо після сигналу про завершення періоду гри або самої гри м'яч з наміром залишився у грі або до нього на його шляху до воріт торкався інший гравець команди, яка атакує.

У ситуації, коли м'яч у польоті в напрямку до воріт, а воротар або інший гравець команди, яка обороняється, зносить або переміщає чи топить ворота додолу (до дна) або інший гравець команди, яка обороняється, крім воротаря, у своїй 6-метровій зоні зупиняє м'яч обома руками або б'є стисненим кулаком по м'ячу для захисту своїх воріт – рефері призначає 5-метровий штрафний кидок у разі, якщо, на його погляд, порушення відбулось для захисту від імовірного гола, м'яч міг би перетнути лінію воріт, коли б не було такого порушення, фолу.

У ситуації, коли м'яч перебуває у польоті в напрямку до воріт, а потім опускається на воду й повністю (цілком) перепливає за лінію воріт – рефері може зарахувати гол тільки у тому разі, якщо м'яч впливає у ворота негайно під дією кидка.

XVI. Поновлення гри після гола (взяття воріт)

Після взяття воріт гравці команд займають свої місця в будь-якому місці на своїй половині ігрового поля. На рівні води жодна частина тіла гравців не має заступати (виступати) за середню лінію ігрового поля і порушувати цим межі ігрового поля (половину його) суперника.

Рефері поновлює гру свистком, а час самої гри поновлюється з моменту відриву м'яча від долоні руки гравця команди, яка пропустила гол у свої ворота.

У разі якщо гра поновлюється з порушенням цього Правил, її початок повторюється.

XVII. Кидки від воріт під час змагань

1. Кидок від воріт визначається у випадках, коли м'яч повністю (цілком, зовсім) перетинає чільну лінію ігрового поля і залишає ігрове поле:

1) але не між стійками та під поперечиною воріт, торкнувшись перед цим будь-якого гравця команди, крім воротаря команди, яка обороняється;

2) між стійками та під поперечиною воріт, або після того, як ударив у стійку чи поперечину воріт, або у воротаря команди, яка обороняється, безпосередньо після:

призначеного вільного кидка в 6-метровій зоні ігрового поля за порушення, звичайну помилку (фол);

поза межами 6-метрової зони призначеного та невиконаного вільного кидка відповідно до Правил;

кидка від воріт, якого не було негайно виконано;

кутового кидка.

2. Кидок від воріт виконує гравець команди, яка обороняється, з будь-якого місця в межах своєї 2-метрової зони.

Кидок від воріт, який виконується з порушенням цих Правил, повторюється.

Такий кидок від воріт виконує гравець, який перебуває ближче до м'яча від усіх інших гравців. Під час виконання вільного кидка або кидка від воріт не має бути навмисних недоречних затримок, а кидки виконуються так, щоб інші учасники гри могли бачити момент відриву м'яча від долоні руки гравця, який його виконує.

При цьому гравці не затримують передачу м'яча іншому гравцю – паса. Кидок проводиться одразу, навіть якщо гравець, що вкидає м'яч, не може знайти іншого гравця для передачі йому паса. У цьому разі дозволяється виконати кидок так: опустити м'яч із піднятої долоні руки на поверхню води (мал. 1) або підкинути м'яч догори (мал. 2). І тільки після цього гравець може пливти з м'ячем або нести його (переміщатися з ним), як показано в додатках 3 і 4 до цих Правил. Кидок виконується так, щоб інші гравці могли його бачити (спостерігати).

XVIII. Кутові кидки під час змагань

1. Кутовий кидок призначається за умови, що у польоті чи по воді м'яч

цілком (повністю) перетинає чільну лінію ігрового поля та виходить за межі ігрового поля, але не між стійками та під поперечиною воріт, і останнім володів м'ячем, торкався чи зачіпав його воротар команди, яка обороняється, а також після навмисного кидка м'яча за чільну лінію ігрового поля, який виконав гравець команди захисту.

2. Гравець, що виконує кутовий кидок, може:

- 1) здійснити кидок одразу;
- 2) пропливти і здійснити кидок без передачі м'яча іншому гравцеві;
- 3) передати м'яч іншому гравцеві.

3. Під час виконання кутового кидка гравці команди, яка атакує, не мають права перебувати у 2-метровій зоні команди-суперниці.

4. Кутовий кидок, який було здійснено не з місця його виконання або до того, як гравці атакуючої команди залишили межі 2-метрової зони суперника, повторюється.

XIX. Спірні вкидання під час змагань

1. Спірне вкидання признається у випадках, коли:

- 1) м'яч було введено у гру на початку періоду так, що, на погляд рефері, одна з команд отримала явну перевагу;
- 2) водночас два або більше гравців з обох команд здійснили звичайний фол (просту помилку), що не дає змоги для рефері об'єктивно визначити першого порушника;
- 3) рефері водночас подають сигнал свистком, фіксуючи прості помилки у гравців різних команд;
- 4) м'яч ударяється або влучає над ігровим полем у конструкції перекриття басейну чи залишається там.

2. Під час спірного вкидання рефері вкидає (упускає) м'яч у воду або

підкидає його догори в повітря над гравцями обох команд приблизно напроти того місця, де було визначено спірну ситуацію, так, щоб гравці обох команд мали рівні шанси оволодіти ним. Спірне вкидання, яке рефері визначив у межах 2-метрової зони, розігрується на лінії 2-метрової позначки ігрового поля.

3. Якщо спірне вкидання було здійснено так, що одна з команд, на погляд рефері, отримала перевагу над іншою, рефері повторює спірне вкидання.

XX. Вільні кидки під час змагань

1. Вільний кидок виконується з того місця, де міститься м'яч, за винятком випадків, коли:

1) порушення було здійснено гравцем команди, що захищається у 2-метровій зоні – у цьому разі вільний кидок здійснюється з 2-метрової лінії з боку, протилежного тому, де відбулося порушення правил;

2) це іншим чином визначено цими Правилами.

Вільний кидок, який було реалізовано не з того місця, з якого вимагають Правила, повторюється.

2. Рефері (судді гри) визначають час, який надається гравцю на виконання вільного кидка. Кидок виконується без зайвої, навмисної затримки. Порушенням є той факт, коли гравець має явно більшу можливість (готовність) до виконання кидка порівняно з іншими членами команди, але його не реалізовує.

3. Команда, на користь якої призначено виконати вільний кидок, забезпечує надання м'яча гравцю, який вводить його в гру.

4. Вільний кидок має бути виконано так, щоб іншим гравцям було добре видно м'яч і момент відриву його від долоні руки гравця, який виконує кидок і якому потім також надано право нести м'яч, переміщатися з ним або вести – пливти з ним, наприклад способом «дриблінг», перед передачею (пасом) м'яча іншому гравцю. М'яч має бути у грі одразу після відриву його від долоні руки

гравця, який виконав вільний кидок – вкинув м'яч у гру.

Спосіб виконання вільного кидка здійснюється відповідно до пункту 2 розділу XVII цих Правил.

5. Вільний кидок, який було призначено за межами 6-метрової зони, дозволяється:

одразу спрямувати безупинним рухом руки прямо у ворота команди-суперниці з метою взяття воріт;

зіграти – собі: здійснити дриблінг і виконати кидок, здійснити хибний замах і виконати кидок по воротах у разі, якщо суддя подає сигнал: вказує лівою рукою на 6-метрову лінію, щоб повідомити, що порушення відбулося за межами 6-метрової лінії;

передати м'яч іншому гравцю.

XXI. Звичайні фоли (прості помилки) під час змагань

1. Порушення відповідно до вимог пунктів 2 – 18 цього розділу є помилками (фолами) і караються призначенням вільного кидка на користь команди-суперниці.

Рефері визначають, фіксують такі помилки (фоли) відповідно до цих Правил для того, щоб дозволити команді, яка атакує, розвинути атакуючу ситуацію. Рефері враховують особливі (окремі) обставини відповідно до пункту 3 розділу VIII цих Правил.

2. Забороняється:

до початку гри (початку періоду гри) перепливати, запливати, пірнати, заринати за чільну лінію в межі ігрового поля до моменту подачі сигналу від рефері.

Вільний кидок проводиться з місця, де знаходиться м'яч, або із середньої лінії ігрового поля, якщо його ще не було вкинуто в ігрове поле (гру);

гравцю надавати допомогу (наприклад: допомогти збільшити швидкість плавання – штовхати, підштовхувати) іншому гравцю своєї команди на момент

початку періоду або в будь-який інший час гри;

триматися або відштовхуватися від стійок воріт чи обмежень або кріплень ігрового поля, а також поручнів сходів ванни басейну чи бортика басейну чи бортика басейну під час гри;

за винятком, триматися гравцю на початку гри, періоду гри перед сигналом від рефері до початку гри;

брати активну участь у грі і водночас стояти, ходити по дну під час гри чи стрибати (підстрибувати) з дна басейну для гри у м'яч або для протидії атаці суперника. Ця вимога не стосується дій воротаря в межах його 6-метрової зони;

топити або утримувати м'яч під водою під час протидії суперника.

До звичайного фолу відносять просту помилку – коли гравець топить або утримує м'яч під водою під час протидії суперника, якщо рука гравця з м'ячем насильно утримується (топиться) під дією (силою) гравця-суперника, як показано в додатку 5 до цих Правил. Не має значення той факт, що м'яч іде під воду (топиться) проти волі гравця. Фол визначається гравцю, який був у контакті з м'ячем в момент занурення його під воду. Це порушення можливе під час атаки гравця, який забирає, прибирає, ховає – топить м'яч під воду. Якщо воротар високо вистрибує (підстрибує) з води, щоб відбити м'яч, а потім падає, занурюється назад у воду і тягне, веде, захоплює за собою м'яч під воду, цей воротар не робить (не здійснює) порушення. Але якщо після цього воротар утримує м'яч під водою, а гравець-суперник атакує його, воротар стає порушником цих Правил і його дії відвертають (запобігають) ймовірному можливому голу. У цьому разі має бути призначено 5-метровий штрафний кидок відповідно до пункту 2 розділу XXIII цих Правил;

бити по м'ячу стиснутим кулаком, крім воротаря у межах його 6-метрової зони;

грати або торкатися м'яча водночас двома руками, крім воротаря у межах його 6-метрової зони.

3. До перешкоди належить дія суперника будь-яким чином проти гравця, який не володіє м'ячем і вільно плаває або переміщається в межах ігрового поля.

При цьому суперник притримує, торкається, опирається, напливає, перепливає окремі частини тіла гравця – спини, пліч, голови або ніг.

Рефері звертають увагу на гравця, у якого м'яч. Якщо має місце володіння м'ячем, суперника, що протидіє гравцю, не може бути покарано за перешкоду, а також якщо гравець володіє м'ячем, за умови, що він тримає його піднятим над водою або пливе з ним, тримаючи м'яч на долоні руки, чи торкається м'яча, який тримається, лежить на поверхні води, як показано в додатках 6 та 7 до цих Правил. Плавання з м'ячем (дриблінг), як показано в додатку 8 до цих Правил, не визначається володінням.

Звичайна форма перешкоди – дія, за якої суперник напливає, перепливає через ноги гравця і цим зменшує швидкість плавання, послабляє темп його рухів у воді, заважаючи нормальній роботі ніг гравця, як показано в додатку 9 до цих Правил. Другою формою перешкоди є запливання на плечі гравця. Фол за перешкоду можливий, якщо гравець володіє м'ячем, тримає одну свою руку на м'ячі, а іншою рукою, або спиною, або головою, або ногою робить спробу відсторонити, не допустити, відштовхнути суперника, щоб мати для себе більше простору, як показано в додатку 10 до цих Правил.

Ігровим ситуаціям приділяють особливу увагу, оскільки різкий рух або різкі рухи тіла, голови, спини, рук (руки) або ніг (ноги) з боку гравця, який володіє м'ячем, можуть травмувати, нанести удар супернику, як показано в додатку 11 до цих Правил.

Ще одна форма перешкоди – навмисне блокування тілом гравця з розведеними в боки руками, створюючи для себе таку позицію, яка не дає можливості доступу супернику до м'яча. Таке порушення частіше виникає біля межі ігрового поля, як показано в додатку 12 до цих Правил.

Забороняється штовхати гравця, який не володіє м'ячем, або відштовхуватися від нього.

Штовхання, підштовхування, відштовхування може мати різноманітні форми, включаючи відштовхування рукою або ногою, як показано в додатках 13 та 14 до цих Правил. У таких випадках покаранням буде призначення вільного

кидка за звичайний фол.

Рефері зобов'язаний відрізнити ситуації з порушенням Правил у вигляді простої помилки (звичайного фолу), до якого відносяться штовхання, підштовхування, відштовхування ногою (рукою) та у вигляді грубої помилки (грубого порушення) – нанесення удару, навіть травми, аж до грубості, жорстокості як фол на вилучення, після якого відбувається наступне покарання – вилучення гравця до кінця гри з правом або без права на заміну. Якщо на початку руху ноги чи руки гравця вже був контакт з тілом суперника, – це відштовхування (штовхання). Коли на початку руху ноги чи руки гравця не було контакту з тілом суперника, – це вже удар (навіть травма) і визначається як фол на вилучення, груба помилка.

Забороняється здійснювати порушення відповідно до пункту 9 або 10 розділу XXI цих Правил гравцю команди, що володіє м'ячем, до початку виконання вільного, кутового кидка або кидка від воріт.

Гравцю заборонено перебувати біля воріт команди-суперниці в межах її 2-метрової зони, коли в цей час м'яч знаходиться поза межами цієї зони, за винятком, якщо гравець перебуває за лінією м'яча у бік центру ігрового поля, а м'яч у цей самий час знаходиться ближче до воріт команди, яка обороняється.

Перебування біля воріт суперника в межах 2-метрової зони не є порушенням цих Правил для гравця, який не встиг залишити 2-метрову зону після того, як він із м'ячем заплив у межі 2-метрової зони суперника і віддав пас гравцю своєї команди, що перебував позаду лінії м'яча, і якщо партнер, який отримав м'яч й одразу здійснив кидок у ворота раніше, ніж перший гравець, що передав пас, мав можливість залишити 2-метрову зону команди-суперниці.

Якщо гравець отримав м'яч (пас) і одразу не виконав кидка у ворота, гравець, який віддав пас, залишає 2-метрову зону команди-суперниці для того, щоб не отримати покарання відповідно до цих Правил.

Забороняється виконувати 5-метровий штрафний кидок із порушенням.

Спосіб виконання штрафного кидка визначено відповідно до пункту 4 розділу XXIV цих Правил.

Забороняється затримувати виконання вільного кидка, кидка від воріт або кутового кидка.

Забороняється здійснювати кидок м'яча за межі ігрового поля, враховуючи те, коли після кидка м'яч відскочить від води за межі ігрового поля.

Забороняється безперервно володіти м'ячем команді більше ніж 30 с чистого часу гри без здійснення кидка у ворота команди-суперниці.

Суддя-хронометрист, який реєструє час неперервного володіння м'ячем, знову вмикає секундомір на відмітці 30 с у разі, якщо:

1) м'ячем оволодіває гравець команди-суперниці (перехід володіння м'ячем);

торкання м'яча, який знаходиться в польоті, гравцем команди-суперниці не буде моментом оволодіння м'ячем командою-суперницею і це не буде моментом володіння;

2) м'яч відривається від долоні руки гравця, який спрямовує його у ворота; м'яч відскакує від стійки або поперечини воріт чи воротаря знову в гру, а час володіння м'ячем при цьому не повинен поновлюватися до того моменту, доки м'ячем не оволодіє одна із команд.

Суддя-хронометрист, який реєструє час неперервного володіння м'ячем, повинен знову увімкнути секундомір на відмітці 20 с, якщо:

1) м'яч введений у гру після того, як було визначено фол на вилучення або на виконання 5-метрового штрафного кидка, кидка від воріт, кутового кидка або спірного вкидання;

2) секундоміри на офіційному табло інформації показують перебіг секунд у зменшувальному порядку – час, який залишається до кінця безперервного володіння м'ячем. Усі учасники гри мають добре бачити секундоміри.

Суддя-хронометрист та рефері визначають, був кидок у ворота чи ні.

Рішення рефері буде вирішальним.

Забороняється затягувати час (зволікати часом).

Рефері визначає звичайний фол, зміну володіння м'ячем відповідно до цих Правил до закінчення 30 с, які визначено команді на безперервне володіння м'ячем.

Якщо воротар залишається на своїй половині ігрового поля лише одним гравцем своєї команди, для його команди буде визначено порушення – затягування часу в разі, якщо він отримає пас (м'яч) від іншого гравця своєї команди з території (сторони) ігрового поля команди-суперниці.

Рефері перед тим, як призначити покарання згідно із цими Правилами на останній хвилині ігрового часу, повинні бути впевненими, що час затягують навмисно.

XXII. Фоли (порушення) на вилучення (грубі помилки) під час змагань

1. Порушення, що визначені у пунктах 4 – 17 цього розділу Правил, є фоломи – грубими помилками на вилучення. Такі порушення караються вилученням з гри гравця, який здійснив таке порушення. Водночас призначається вільний кидок на користь команди-суперниці.

2. Вилучений гравець одразу прямує до зони повторного входу (повернення, заміни гравців) у гру на своїй чільній лінії ігрового поля, не залишаючи води. Вилученого гравця, який без дозволу вийшов із води (крім тих випадків, коли він виходить з води після входу у гру запасного гравця), має бути визнано порушником правил згідно з пунктом 10 цього розділу Правил.

Гравець, якого вилучили з води до кінця гри згідно із цими Правилами, залишається у воді та пливе, зокрема й під водою, до місця повторного входу для гравців на чільній лінії ігрового поля своєї команди. Такому гравцю забороняється перешкоджати і втручатися в гру. Цей гравець може виплисти з ігрового поля у будь-якому місці на чільній лінії сторони поля своєї команди і пливти до входу (повернення) за межами ігрового поля (воротами) в зону

повторного входу (повернення) у гру за умови, що він не порушить центрівки воріт на чільній лінії ігрового поля.

У зоні повторного входу у гру вилучений гравець впливає на поверхню води так, щоб його було добре видно, і тримається там на плаву до того моменту, коли він або його заміна отримає дозвіл знову взяти участь у грі відповідно до цих Правил. Йому можна не чекати в зоні повторного входу собі заміни – гравця, який його заміняє, після надання йому або його заміні дозволу на вхід у гру.

3. Вилучений гравець або заміна гравця заходить в ігрове поле із зони повторного входу в гру для гравців, яка розміщується на чільній лінії ігрового поля команди цих гравців, у випадках після:

1) закінчення часу покарання, скінчення чистого (фактичного) часу гри – 20 с на вилучення й у разі, якщо секретар піднімає догори прапорець, що відповідає кольору шапочки гравця, який входить у гру, за умови, що вилучений гравець вже досяг своєї зони повторного входу в гру згідно з Правилами;

2) забитого гола – взяття воріт;

3) переходу володіння м'ячем до команди, з якої було вилучено гравця, що означає отримати контроль м'яча – володіння під час самої гри, коли рефері, який здійснює суддівство ситуації оборони, дає дозвіл на участь у грі, повторний вхід у гру сигналом – помахом руки;

4) сигналу гравцю на вхід в ігрове поле рукою від рефері, який здійснює контроль ситуації на половині ігрового поля команди, яка обороняється, у разі поновлення гри після її зупинення гравцем команди, з якої було вилучено гравця.

Вилученому або запасному гравцю надається дозвіл на повернення в ігрове поле із зони повторного входу в гру на своїй чільній лінії ігрового поля за умови, що гравець:

1) одержав сигнал-дозвіл від секретаря або рефері;

2) не буде стрибати, відштовхуватися від бортика басейну або обмеження чи кріплення ігрового поля;

3) не порушить центрівки воріт на чільній лінії ігрового поля;

4) порушує ці Правила й уже досяг зони повторного входу у гру на чільній

лінії своєї половини ігрового поля.

Після забитого гола вилучений або запасний гравець має право знову увійти в ігрове поле з будь-якого місця.

Ці умови також застосовуються до гравця, який входить у гру на заміну вилученого гравця, який отримав три персональні зауваження (фоли) або був вилучений до кінця гри з будь-яких інших причин відповідно до цих Правил.

Запасному гравцю не надається помахом руки сигналу від рефері, а секретар не повинен подавати сигналу про закінчення 20-секундного часу на вилучення гравця до того моменту, поки вилучений гравець не досягне зони повторного входу для гравців на своїй чільній лінії ігрового поля. Ці умови також застосовують до входу в ігрове поле заміни вилученого гравця до кінця гри.

У разі якщо вилучений гравець не повертається у свою зону повторного входу для гравців, заміни не дозволяється входити в ігрове поле (гру) до того часу, поки не буде забито гола або закінчено період гри.

Головне (першочергове) забезпечення надання дозволу (рухом руки) на повторний вхід гравця, якого вилучили з води, або його заміни, несе рефері, який здійснює суддівство ігрової ситуації оборони.

Другий рефері, який здійснює суддівство атакуючої ситуації на ігровому полі, може водночас бути асистентом своєму колезі, а сигнал будь-якого з них тоді буде дійсним.

Якщо, на погляд рефері, повторний вхід зроблено неправильно і суддя на лінії воріт подає про це сигнал, він (рефері) спочатку впевнюється, що другий рефері не подав сигналу, не дав дозволу на вхід вилученого або запасного гравця, і тільки потім приймає своє рішення.

Рефері ситуації оборони на ігровому полі на мить затримує рух рукою – сигнал-дозвіл вилученому гравцю або йому заміни увійти у гру в разі, якщо рефері атакуючої ситуації на ігровому полі подає сигнал свистком на поновлення володіння м'ячем для команди-суперниці.

Зміна володіння м'ячем не проводиться з причини завершення періоду гри. Вилучений гравець або його заміна буде мати право знову повернутися у гру в разі, якщо його команда оволодіє м'ячем після запливу за ним на початку

наступного періоду гри.

Якщо гравець вилучається із сигналом про завершення періоду гри, рефері й секретар на початку наступного періоду гри перед подачею сигналу на поновлення гри упевнюються, що кількісні склади команд правильні.

4. Гравцю заборонено виходити з води або стояти чи сидіти на східцях бортика басейну (безпосередньо на бортику), а також триматися за обмеження чи кріплення ігрового поля під час гри, за винятком випадків, які пов'язані з інцидентом, травмою або хворобою чи з дозволу рефері.

5. Гравцю заборонено утворювати перешкоду виконанню вільного кидка, кидка від воріт або кутового кидка, включаючи:

навмисне відкидання або утримання м'яча, яке перешкоджає нормальному перебігу гри;

будь-яку спробу гри у м'яч до того, як він відірветься від долоні руки гравця, який виконує кидок.

Гравець карається відповідно до цих Правил у разі, якщо він перебував під водою водночас зі свистком рефері й не міг його чути. Рефері визначає, були дії гравця навмисними чи ні.

Перешкода виконанню кидка може бути непрямою, коли:

1) затримують або перешкоджають м'ячу потрапити до гравця, який повинен виконати кидок;

2) перешкоджають, не дають гравцю можливості виконати кидок;

3) здійснюється блокування на початку виконання кидка, яке перешкоджає спрямуванню польоту м'яча у правильному напрямку, як показано в додатку 15 до цих Правил;

4) порушується звичайний рух руки гравця під час виконання кидка, як показано в додатку 16 до цих Правил.

Деякі інші перешкоди, які заважають виконувати 5-метровий штрафний кидок, визначено пунктом 16 цього розділу Правил.

6. Забороняється здійснювати будь-яку спробу гри або блокувати кидок обома руками за межами 6-метрової зони ігрового поля.

При цьому якщо захисник – гравець команди, яка обороняється, за межами 6-метрової зони піднімає догори обидві руки з метою намагання грати або здійснення блокування кидка м'яча у ворота, він вилучається з гри.

7. Навмисне бризкання водою гравці часто застосовують як засіб (тактику) неспортивної боротьби проти суперника. Такі випадки караються лише в конкретній явній ситуації (епізоді), коли гравці перебувають обличчям одне до одного, як показано в додатку 17 до цих Правил. Така ситуація може мати менш відвертий характер, якщо гравець, який обороняється, утворює рукою водяну завісу перед обличчям гравця, який атакує, нібито ненавмисно, і при цьому намагається блокувати огляд гравцю-супернику, який готується виконати кидок м'яча у ворота або здійснити пас – передати м'яч іншому гравцю своєї команди.

Покарання за навмисне бризкання водою в обличчя суперника чи оббризування водою суперника (в його бік) – вилучення такого гравця з гри відповідно до пункту 7 цього розділу Правил або покарання 5-метровим штрафним кидком відповідно до пункту 2 розділу XXIII цих Правил, якщо суперник, що атакує ворота, перебуває в 6-метровій зоні команди, яка обороняється, і намагається виконати кидок у ворота.

Рішення про призначення 5-метрового штрафного кидка або вилучення застосовується тільки залежно від місця перебування та дій гравця, який атакує. При цьому вирішальним чинником не буде те, чи гравець, який порушує ці Правила, перебуває в межах 6-метрової зони.

8. Тримати, утримувати, як показано в додатку 18 до цих Правил, топити, як показано в додатку 19 до цих Правил, або відтягувати, як показано в додатку 20 до цих Правил, суперника, який не володіє м'ячем, забороняється, а такі дії визнаються фолом (порушенням) на вилучення. Крім того рефері повинні знати, що порушення пункту 8 цього розділу цих Правил у межах 6-метрової зони, яке перешкоджає можливому голу, має каратися 5-метровим штрафним кидком.

9. Забороняється штовхати або завдавати навмисних ударів супернику чи здійснювати надмірні, нерозмірні рухи із цією метою (із цим наміром).

Порушення – штовхання або удари під час гри розрізняються і мають багато різних форм. Гравець, який володіє м'ячем, або його суперник робить порушення у грі. У такому разі володіння м'ячем не буде вирішальним чинником. Для рефері важливою є сама дія, якою гравець або його суперник порушує ці Правила, включаючи те, що один із них виконує надмірні рухи, якими намагається штовхнути або вдарити суперника, навіть тоді, коли не вступає чи не може вступити з ним у контакт.

Одним із небезпечних способів нанесення удару є різкий рух ліктя (ліктями) назад, що може спричинити супернику травму, яку можна завдати, коли гравець навмисно відкидає голову назад в обличчя суперника, який його переслідує, як показано в додатку 21 до цих Правил. У таких випадках рефері застосовують покарання порушника згідно з пунктом 11 цього розділу Правил.

10. Не допускається такий вчинок, що проявляється в неадекватній поведінці, включаючи лайку, агресивну, грубу, жорстку гру або постійну навмисну гру на «межі».

Не допускається відмова у виконанні вимог або демонстрація неповаги щодо рефері або інших офіційних осіб чи поведінка, яка не відповідає цим Правилам і може призвести до закінчення гри. Порушник цих Правил вилучається до кінця гри з правом на заміну під час першого ж відповідного випадку, про які йдеться в пункті 3 цього розділу Правил.

Коли гравцями команд здійснюється порушення протягом перерви між періодами гри або під час тайм-ауту чи до поновлення гри після того, як було забито гол, порушник вилучається до кінця гри. Дозвіл на проведення заміни буде надано після закінчення часу на перерву і коли команда порушника цих Правил оволодіє м'ячем або в іншій ігровій ситуації під час першого раннього такого випадку відповідно до пункту 3 цього розділу Правил.

11. Забороняється здійснювати акт грубості, включаючи удар (удари) або намагання ударити зі злістю (злісним наміром) ногою або рукою суперника чи офіційну особу (в тому числі члена суддівської колегії) під час гри, включаючи будь-яке зупинення гри, тайм-аути або під час перерв між періодами гри.

Гравець-порушник вилучається з води до кінця гри з правом на заміну після сплину 4 хв чистого часу гри. Рефері водночас призначає 5-метровий штрафний кидок на користь команди-суперниці. Після сплину 4 хв чистого часу гри, під час першого такого випадку відповідно до пункту 3 цього розділу Правил буде дозволено провести заміну вилученого гравця.

Це правило також застосовується, коли акт грубості здійснюється під час перерви між періодами гри. У такому разі 5-метровий штрафний кидок має призначатися в обов'язковому порядку.

Ці умови не застосовуються раніше ніж поновлення самої гри.

У разі прояву грубості у будь-який час із боку запасного гравця, який не перебуває в цей момент у воді і не бере участі у грі, порушник вилучається до кінця гри (лави запасних гравців) без права на заміну впродовж 4 хв чистого часу гри. Капітану команди пропонується вилучити з води одного гравця на свій вибір. Команда протягом 4 хв чистого часу гри буде продовжувати подальшу гру в зменшеному на одного гравця складі.

Гравець, якого було вилучено з гри та покарано, може брати участь у подальшій грі – її частині, що залишилася до завершення гри, як один із гравців команди, який залишився у грі. Щодо його вилучення з гри персонального фолу не застосовується.

12. Забороняється гравцю команди, яка не володіє м'ячем, здійснювати будь-які перешкоди до виконання вільного кидка, кидка від воріт, кутового кидка або 5-метрового штрафного кидка, а також гравцю будь-якої команди – здійснювати абияке з визначених далі порушень до виконання спірного вкидання:

1) утворювати перешкоду супернику відповідно до пункту 9 розділу XXI цих Правил;

2) штовхати або відштовхуватися від суперника відповідно до пункту 10

розділу XXI цих Правил;

3) здійснювати грубу помилку – фол на вилучення відповідно до пунктів 4 – 11 цього розділу Правил.

Початковий кидок, включаючи спірне вкидання, зберігається.

Гравець-порушник вилучається до кінця гри в разі, якщо це передбачено вимогами цих Правил.

13. Для гравців команд здійснювати будь-яке із наведених нище порушень (гравець однієї команди здійснює порушення водночас з гравцем другої команди) до виконання вільного кидка, кидка від воріт, кутового кидка, 5-метрового штрафного кидка або спірного вкидання вважатиметься порушенням чинних Правил, зокрема:

1) утворювати перешкоду супернику відповідно до пункту 9 розділу XXI цих Правил;

2) штовхати або відштовхуватися від суперника відповідно до пункту 10 розділу XXI цих Правил;

3) здійснювати грубу помилку – фол на вилучення відповідно до пунктів 4 – 11 цього розділу Правил.

Обидва гравці вилучаються з гри. При цьому, володіння м'ячем збережено для команди, яка атакувала. Гравці вилучаються до кінця гри у разі, якщо це передбачено цими Правилами.

Гравцям, вилученим із гри, буде надано дозвіл на повернення у гру за першої нагоди, яка визначена вимогами пункту 3 цього розділу Правил, або за наступної зміни володіння м'ячем.

Якщо для обох гравців, одночасно вилучених із гри, виникла нагода повернутися у гру до того моменту, як вони допливуть до своїх зон повторного входу, рефері, який здійснює суддівство ситуації на ігровому полі оборони, може рухом руки надати такий дозвіл кожному з них. Однак гравець має бути готовим до входу в ігрове поле з місця, визначеного цими Правилами.

Рефері не чекає моменту, поки обидва гравці будуть готові знову повернутися в гру зі своєї зони повторного входу в ігрове поле.

Команда, яка володіла м'ячем, у момент одночасного здійснення порушення Правил з боку гравців обох команд повторно почне гру з виконання вільного кидка, кидка від воріт, кутового кидка або 5-метрового штрафного кидка. У разі спірного вкидання рефері має повторно розпочати гру відповідно до розділу XIX цих Правил.

14. Гравцю команди, яка володіє м'ячем, заборонено здійснювати порушення, грубі помилки відповідно до пунктів 4 – 11 цього розділу Правил до виконання вільного кидка, кидка від воріт, кутового кидка або 5-метрового штрафного кидка, за винятком випадку, коли порушення здійснено одночасно з виконанням 5-метрового штрафного кидка, який у цьому разі буде збережено.

15. Повернення вилученого гравця або вхід в ігрове поле запасного гравця є порушенням у разі:

- 1) повернення без дозволу, одержання сигналу від секретаря або рефері;
- 2) повернення з будь-якого місця, крім своєї зони повторного входу, за винятком, коли Правилами передбачається негайна заміна;
- 3) стрибком або з відштовхуванням від бортика (стінки) басейну або з відштовхуванням чи підтягуванням, застосовуючи обмеження чи кріплення ігрового поля;
- 4) з порушенням центрівки, положення воріт на чільній лінії ігрового поля.

Якщо це порушення здійснює гравець команди, що під час гри не володіє м'ячем, гравець-порушник цих Правил вилучається з ігрового поля і рефері визначає 5-метровий штрафний кидок на користь команди-суперниці.

Якщо таке порушення відбувається з боку гравця команди, яка в цей момент гри володіє м'ячем, гравець-порушник Правил вилучається з ігрового поля або вже раніше вилучений гравець повторно знову вилучається. Тоді право на виконання вільного кидка надається команді-суперниці.

16. Забороняється перешкоджати (заважати) виконанню 5-метрового штрафного кидка.

Гравець, що зробив перешкоду виконанню 5-метрового штрафного кидка, вилучається з води до кінця гри з правом на заміну після першої такої можливості відповідно до пункту 3 цього розділу Правил, а 5-метровий штрафний кидок має бути збережено і повторено залежно від обставин.

Поширеною формою перешкоди виконанню 5-метрового штрафного кидка є спроба штовхнути гравця-суперника в момент, коли той виконує кидок чи готується до виконання кидка. Для запобігання такого порушення рефері забезпечує достатньо вільний простір для гравця, який виконує 5-метровий штрафний кидок, щоб інші гравці не наближались до нього ближче ніж на 2 м. Рефері надають можливість гравцям команди, яка обороняється, зайняти найбільш вигідну позицію.

17. Воротар команди, яка обороняється, якщо не обере правильної позиції на лінії своїх воріт під час виконання 5-метрового штрафного кидка, після того, як рефері вкаже йому на це, здійснить порушення Правил та буде вилучений з води. Інший гравець із команди оборони може зайняти місце воротаря.

18. У разі вилучення гравця з води відлік часу на вилучення починається одразу після відриву м'яча від долоні руки гравця, який виконує вільний кидок, або в момент торкання м'яча гравцем після спірного вкидання.

19. Якщо вилучений гравець навмисно порушує перебіг гри, включаючи порушення положення воріт, їх центрівки на чільній лінії ігрового поля, має бути призначено 5-метровий штрафний кидок на користь команди-суперниці, а вилученому гравцю – черговий фол (персональне зауваження). У разі якщо вилучений гравець не починає негайний вихід з ігрового поля, рефері може відзначити це як навмисне порушення цих Правил.

20. У разі продовження гри в додатковому часі вилучення будь-якого гравця в четвертому періоді гри зберігається, а його часовий залишок переходить у додатковий час гри.

Персональні фоли (зауваження), які були зроблено впродовж усіх періодів основного часу гри, переносяться у додатковий час гри. І будь-який гравець, якого було вилучено до кінця гри згідно з діючими Правилами, не може брати участі в додаткових періодах гри.

21. Якщо головний (старший) тренер своєю поведінкою порушує ці Правила, до нього застосовують попередження, а після другого попередження – дають червону картку. Він вилучається з місця проведення змагань. Усі інші офіційні особи після першого ж порушення одержують червону картку з подальшим наслідком – вилученням.

XXIII. Фоли (порушення) 5-метрового штрафного кидка під час змагань

1. Порушення, зазначені в пунктах 2 – 7 цього розділу Правил, караються з визначенням 5-метрового штрафного кидка на користь команди-суперниці.

2. Гравцю команди оборони в межах своєї 6-метрової зони заборонено здійснювати будь-який фол (порушення), який відвернув взяття воріт – гол, який цілком імовірно було б забито.

Інші порушення, які можуть відвернути цілком імовірне взяття воріт, наступні дії гравців команди оборони визначаються порушеннями по суті цих Правил, зокрема такі:

1) переміщати, зносити або топити ворота до дна, що також стосується воротаря, як показано в додатку 22 до цих Правил;

2) тримати або прагнути заблокувати кидок обома руками, як показано в додатку 23 до цих Правил;

3) з наміром обома руками заблокувати чи прагнути заблокувати пас – передачу м'яча;

4) грати (бити) по м'ячу стисненим кулаком, як показано в додатку 24 до цих Правил;

5) топити, утримувати м'яч під водою під час протидії суперника, що також стосується й воротаря.

Порушення, які стають на перешкоді, не дозволяють, протидіють атаці воріт, вважають порушенням, за яке передбачено покарання – 5-метровий штрафний кидок.

3. Гравцю команди, яка обороняється в межах 6-метрової зони, заборонено штовхати, наносити удар (удари) супернику або здійснювати надмірні рухи із цією метою чи застосувати акт грубості чи жорстокості. У разі здійснення грубої помилки або акту грубості гравець (гравці) вилучаються з води до кінця гри з правом на заміну після закінчення 4 хв чистого часу гри, а також на додачу до вилучення призначається 5-метровий штрафний кидок на користь команди-суперниці.

4. Забороняється навмисно втручатися у гру вилученому гравцю (гравцям), включаючи порушення центрівки воріт на чільній лінії ігрового поля.

5. Забороняється переміщати, зносити, перевертати, топити ворота з метою відвернення цілком імовірного взяття воріт (запобігання голу) воротарю або будь-якому іншому гравцю оборони.

Порушник Правил вилучається з води до кінця гри з правом заміни у будь-який перший такий момент обставин гри відповідно до пункту 3 розділу XXII цих Правил.

6. Забороняється атака гравця зі спини гравцем команди, що захищається, в межах 6-метрової зони.

У 6-метровій зоні, коли гравець пливе та/або тримає м'яч, і тим, хто йому перешкоджає (атакує) зі спини під час спроби кидка, присуджується штрафний кидок.

7. Вхід в ігрове поле гравця або запасного гравця, який не має права згідно із цими Правилами брати участі в грі в даний момент, карається вилученням порушника до кінця гри з правом на заміну за першої такої можливості обставин

відповідно до пункту 3 розділу XXII цих Правил.

8. Тренеру команди, яка не володіє м'ячем, заборонено просити тайм-аут, як і офіційній особі команди заборонено застосовувати будь-які дії з метою відвернення цілком імовірного взяття воріт – гола.

Жоден персональний фол не реєструється після такого порушення.

9. Головний (старший) тренер команди, яка володіє м'ячем і яка на останній хвилині гри отримала право на виконання 5-метрового штрафного кидка, має право відмовитися від його виконання. У такому разі цій команді продовжують час володіння м'ячем до 30 с і надають право виконати вільний кидок. Суддя-хронометрист контролю часу неперервного володіння м'ячем повинен переключити секундомір для нового відліку часу із позначки 30 с.

Тренери забезпечують своєчасне подання без затримки чіткого сигналу за бажання команди продовжити володіння м'ячем відповідно до цих Правил.

XXIV. Виконання 5-метрових штрафних кидків під час змагань

1. 5-метровий штрафний кидок проводиться будь-яким гравцем команди, крім воротаря, на користь якої його було призначено, з будь-якого місця на 5-метровій лінії сторони ігрового поля команди-суперниці.

2. Усі гравці залишають 5-метрову зону і їм забороняється перебувати ближче ніж на 2 м до гравця, який здійснює 5-метровий штрафний кидок. Першочергове право зайняти одне місце з обох боків від гравця, який виконує 5-метровий штрафний кидок, надається гравцям команди, яка обороняється. Воротар, який обороняється, перебуває між стійками воріт, причому жодна частина його тіла на рівні води не має виходити за лінію воріт у сторону ігрового поля.

Якщо воротар не буде в цей момент перебувати у воді, інший гравець команди може зайняти місце воротаря, але без його привілеїв та обмежень.

3. Коли рефері, який здійснює керівництво виконанням 5-метрового штрафного кидка, буде достатньо задоволений розміщенням гравців у ігровому полі – на правильних позиціях (місцях), він (рефері) одразу подає сигнал свистком на здійснення кидка і водночас опускає руку з вертикального положення догори в горизонтальне положення уперед.

Коли рука рефері буде піднята догори у вертикальне положення, гравець, який здійснюватиме 5-метровий штрафний кидок, готуватиметься до виконання кидка – зосередиться, знаючи при цьому, що сигнал надійде негайно. Опускаючи руку уперед одночасно із сигналом свистка, рефері надає можливість здійснити кидок відповідно до цих Правил за будь-яких умов у басейні під час виконання кидка, навіть у разі сильного шуму (гомону) глядачів та провокацій з боку вболівальників щодо подачі сигналу на виконання 5-метрового штрафного кидка.

4. Гравець, який здійснює 5-метровий штрафний кидок, володіє м'ячем і негайно направляє його у ворота безупинним рухом руки. Гравець може виконати цей кидок тільки так: підняти м'яч з поверхні води і виконати кидок, як показано в додатку 25 до цих Правил, або підняти м'яч і потім підняту з м'ячем на долоні руку відвести назад за голову у напрямку від воріт, після чого виконати кидок у ворота за умови, що рух руки буде неперервний до моменту відриву м'яча від долоні руки гравця, як показано в додатку 26 до цих Правил.

Забороняється перешкоджати гравцю виконувати 5-метровий штрафний кидок з положення спиною до воріт, здійснюючи під час виконання кидка наполовину гвинтовий або гвинтовий рух тулуба.

5. У разі відскоку від стійки або поперечини воріт чи воротаря м'яч буде залишатися у грі, причому:

- 1) будь-який гравець може забити гол – добити м'яч у ворота;
- 2) захисник може оволодіти м'ячем або відбити чи відкинути його від воріт.

6. Якщо точно в момент призначення 5-метрового штрафного кидка

одночасно із цим суддя-хронометрист подає сигнал свистком про завершення гри, усі гравці, за винятком гравця, який виконує 5-метровий штрафний кидок, і воротаря оборони, до виконання 5-метрового штрафного кидка виходять з води. Якщо м'яч відскочить від стійки або поперечини воріт чи воротаря, гру негайно припиняють у зв'язку із закінченням часу.

XXV. Персональні фолі (зауваження) під час змагань

1. Будь-якому гравцю, який здійснив фол (порушення) на вилучення або фол на виконання 5-метрового штрафного кидка, реєструється персональний фол (персональне зауваження). Рефері повідомляє секретаря про номер (на шапочці) гравця-порушника цих Правил.

2. Гравець, який одержав третій персональний фол, вилучається з води до кінця гри з правом на заміну під час першої такої обставини відповідно до пункту 1 розділу XXIV цих Правил.

Коли третій персональний фол буде порушенням на виконання 5-метрового штрафного кидка, запасний гравець входить у гру.

XXVI. Травмування та інші інциденти під час змагань

1. Гравцю дозволяється вийти з води, сидіти або стояти на східцях бортика басейну під час гри у разі отримання травми і тільки з дозволу рефері.

Гравець, який залишив гру (з дозволу рефері), може повернутися знову у гру із зони повторного входу своєї чільної лінії ігрового поля після дозволу рефері та відповідного зупинення гри.

2. Якщо у гравця з'явилася кровотеча, рефері дає команду вийти з води і водночас дозволяє заміні увійти в гру. У цьому разі гра продовжується без перерви.

Після зупинення кровотечі гравцю дозволяється зайняти місце серед запасних гравців у звичайному режимі продовження гри.

3. У разі травми гравця, крім кровотечі, рефері мають право на свій розсуд призупинити гру, але не більше ніж на 3 хв. У такому випадку рефері дає інструктаж судді-хронометристу щодо того, коли треба почати відлік часу для зупинення гри на перерву.

4. Введенням м'яча у гру з місця її зупинення вона знову поновлюється командою, яка володіла м'ячем до травми, кровотечі гравця або будь-якої іншої непередбаченої причини.

5. Гравцю не дозволяється брати подальшої участі в грі, якщо в гру вже увійшов запасний гравець, за винятком певних обставин (відповідно до пункту 2 розділу XXVI цих Правил).

XXVII. Порядок подання протесту на гру

Рішення рефері у процесі гри є остаточним.

Протест на рішення рефері подає головний (старший) тренер або представник команди після завершення гри в усній та письмовій формах із відповідним записом у протоколі гри не пізніше ніж через 1 год після завершення гри.

Протест розглядається протягом 24 год з моменту його подання.

В. о. директора департаменту
олімпійського спорту

Т. ФЕДЮШИНА

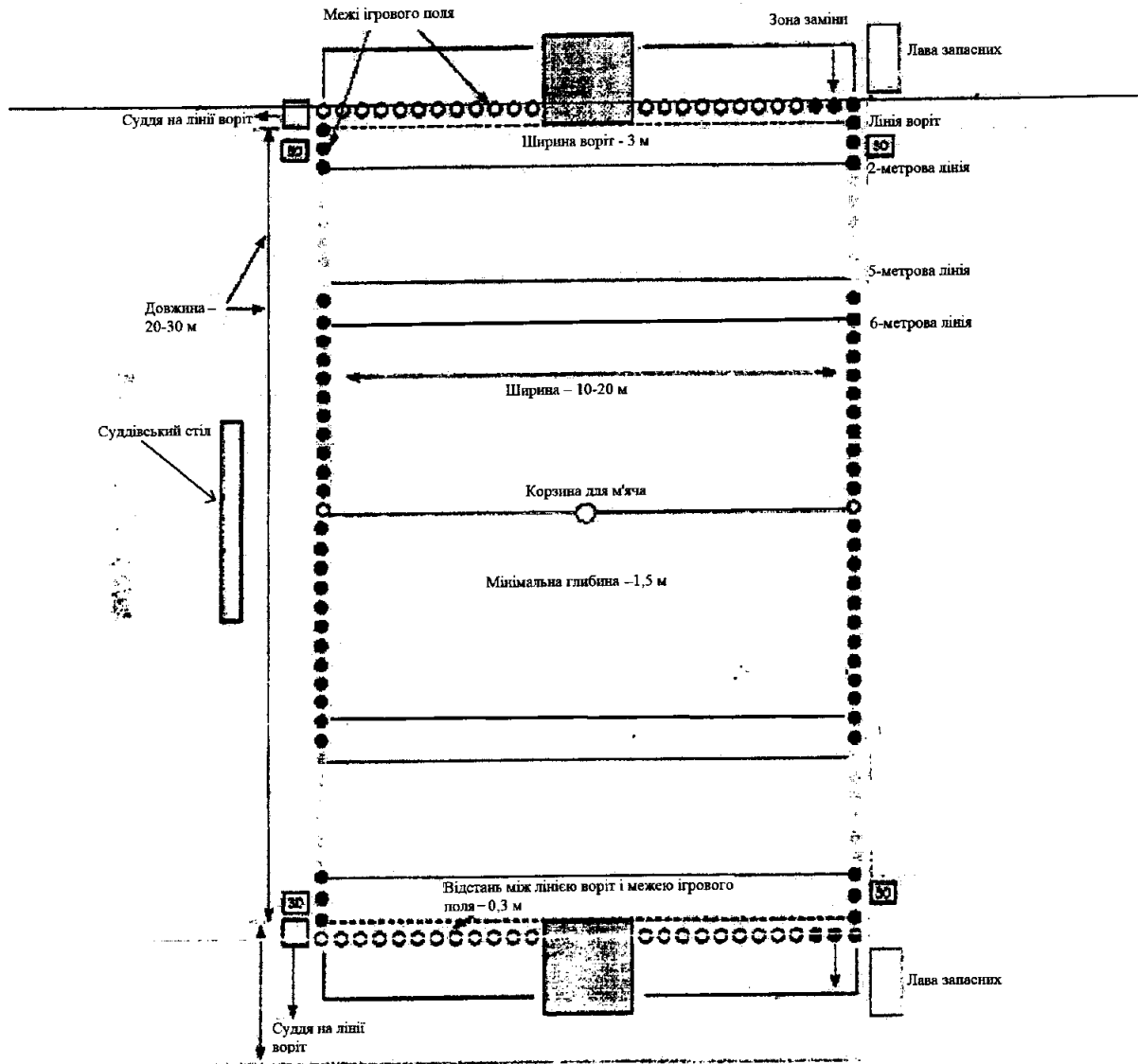
Додаток 1

до Правил спортивних змагань

з водного поло

(пункт 2 розділу II)

Схема розмітки та маркування ігрового поля

Суддя

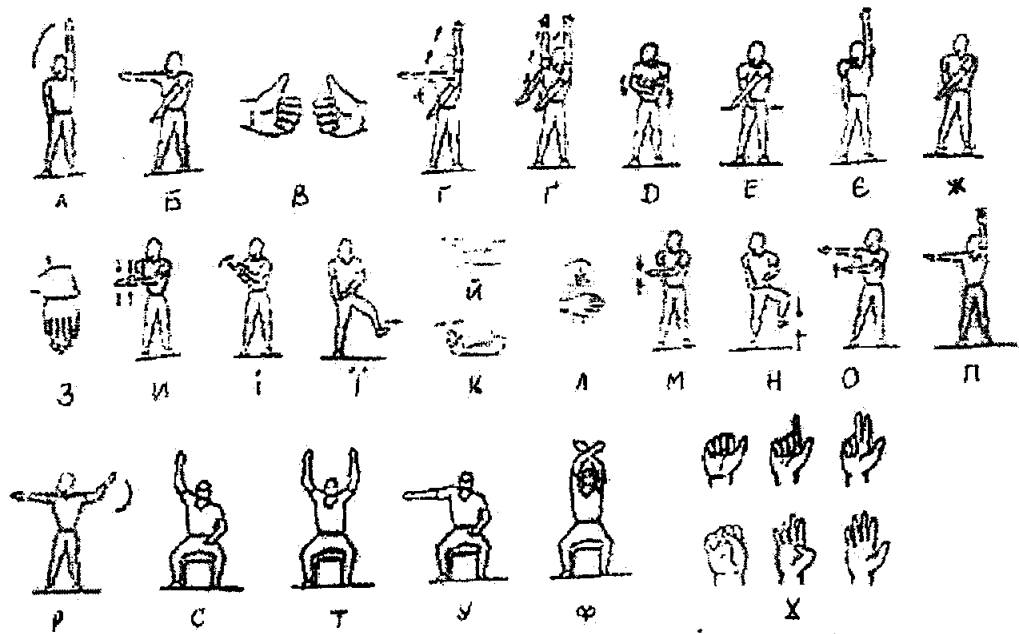
Додаток 2

до Правил спортивних змагань

з водного поло

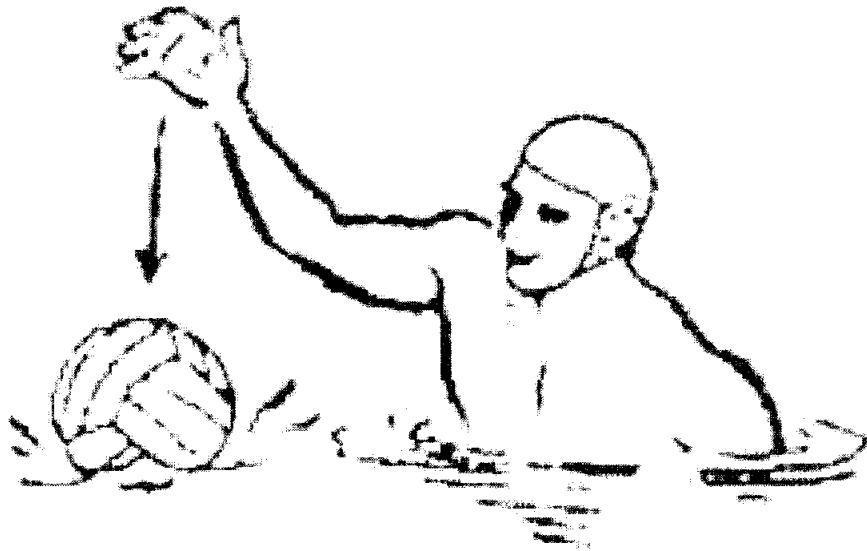
(пункт 19 розділу VIII)

Сигнали рефері

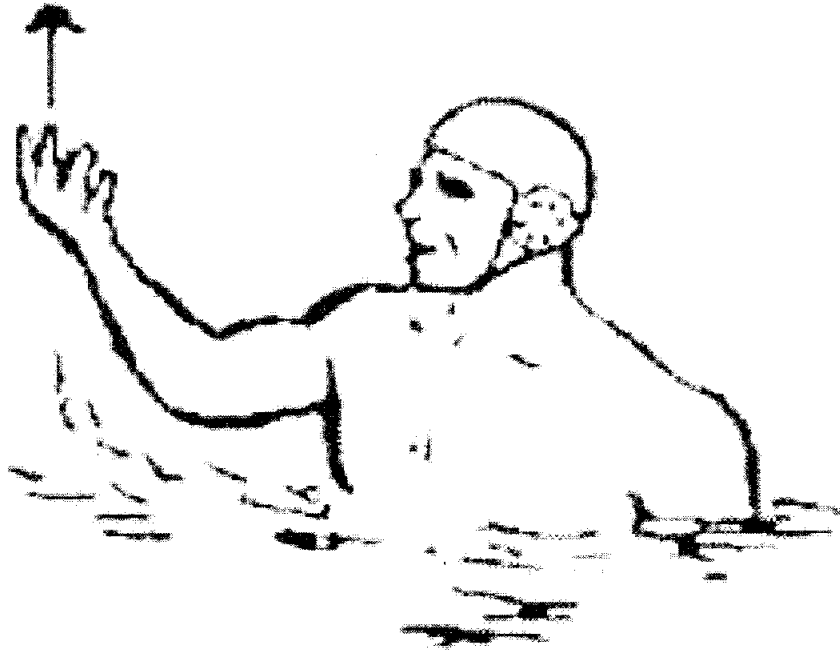
Середина

Додаток 3
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XVII)

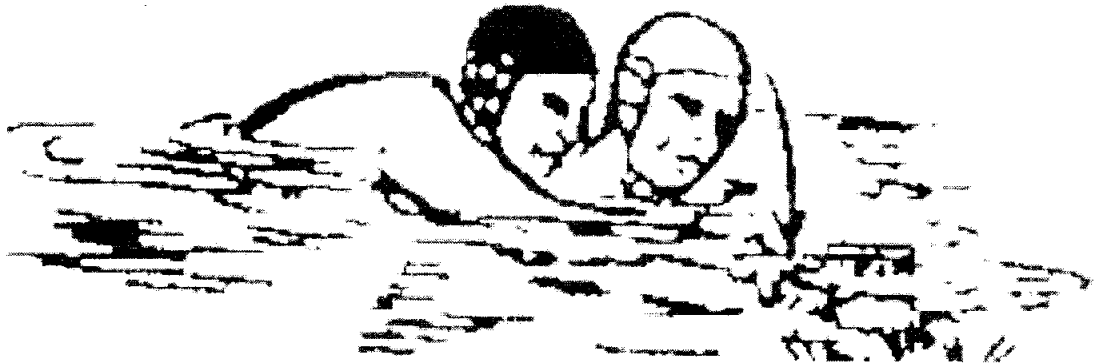
Середній

Додаток 4
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XVII)

Степан

Додаток 5
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XXI)

Зеленко

Додаток 6
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

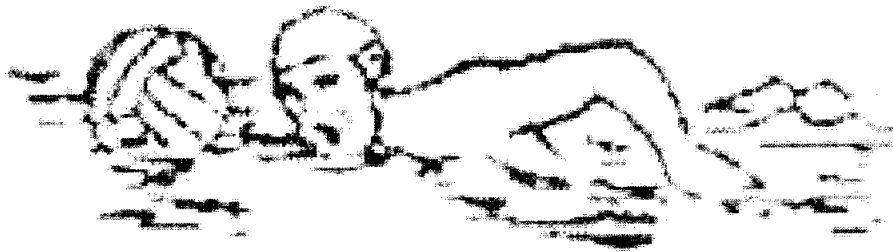
Степан

Додаток 7
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

Григорук

Додаток 8
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

Список

Додаток 9
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

С. С. С. С. С.

Додаток 10
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

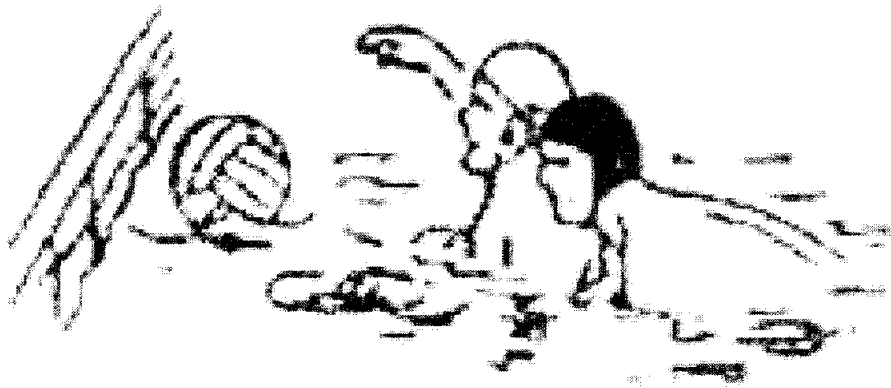
Сидоренко

Додаток 11
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

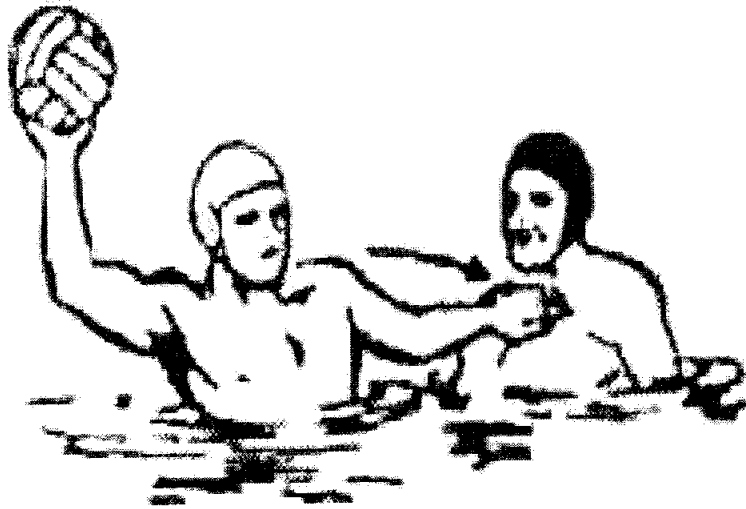
Список

Додаток 12
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

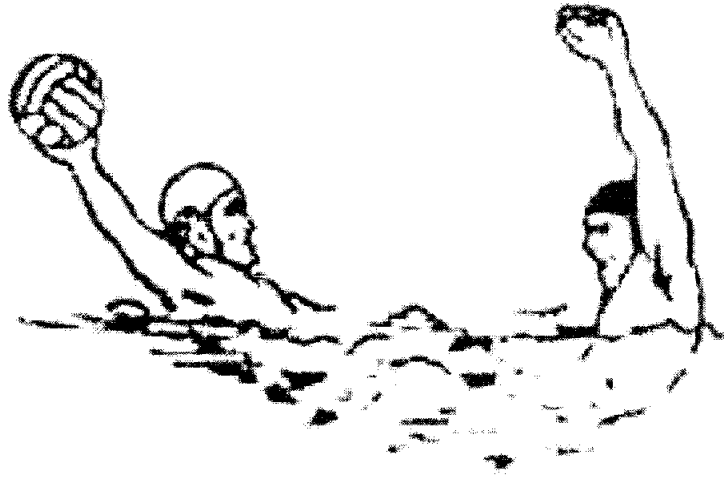
Сідоренко

Додаток 13
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

Хрещат

Додаток 14
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 3 розділу XXI)

Список

Додаток 15
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 5 розділу XXII)

Список

Додаток 16
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 5 розділу XXII)

Лесенко

Додаток 17
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 7 розділу XXII)

Список

Додаток 18
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 8 розділу XXII)

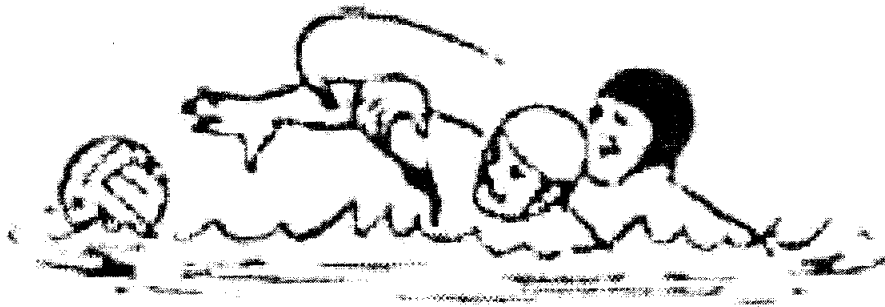
Результат

Додаток 19
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 8 розділу XXII)

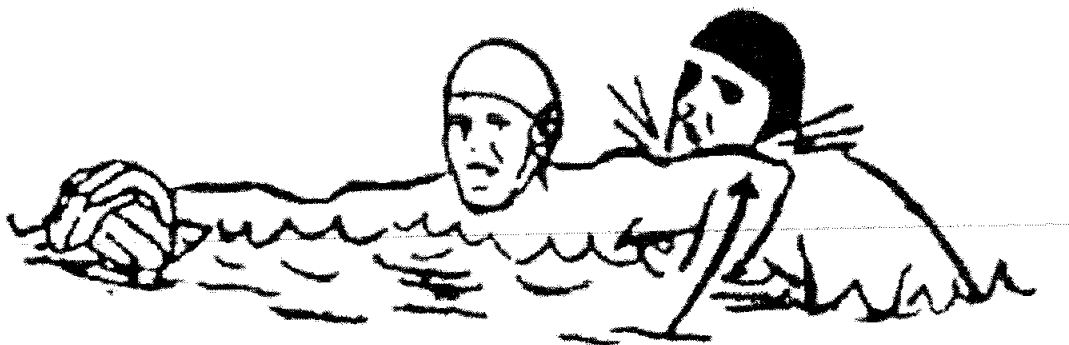
A handwritten signature in black ink, located in the bottom right corner of the page. The signature is stylized and cursive, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Додаток 20
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 8 розділу XXII)

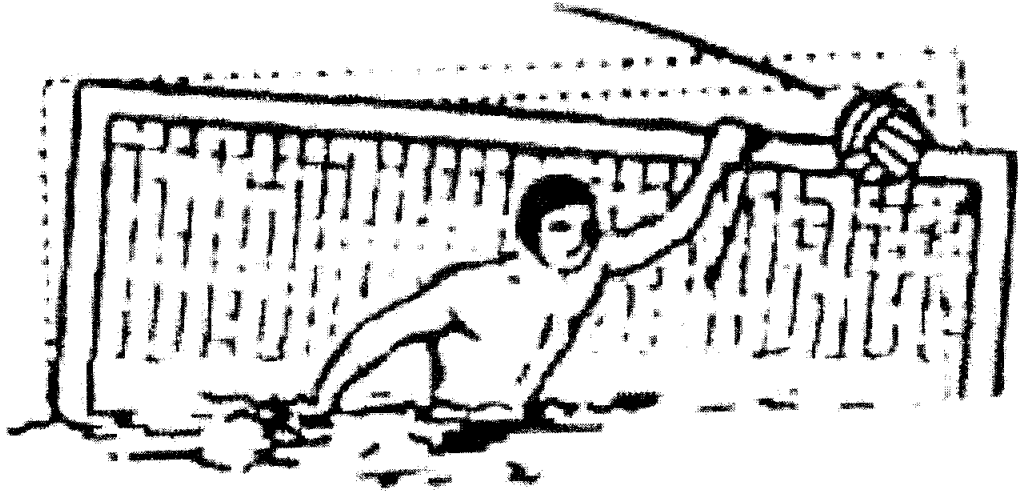
Григор

Додаток 21
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 9 розділу XXII)

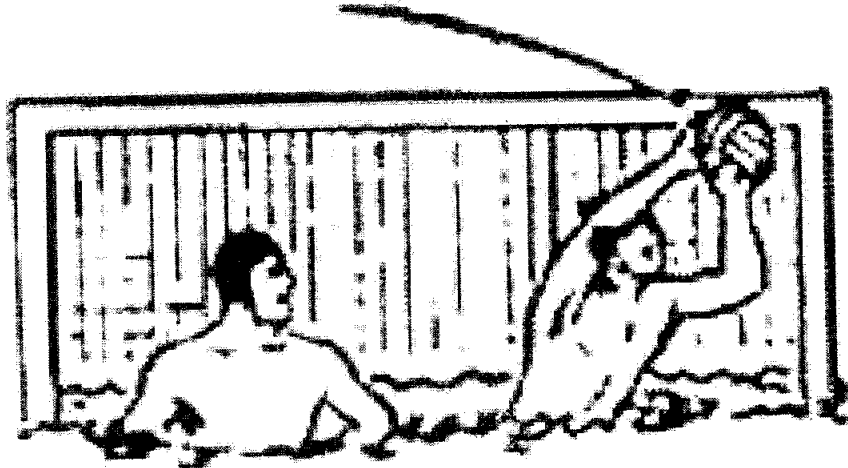
Закрес

Додаток 22
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XXIII)

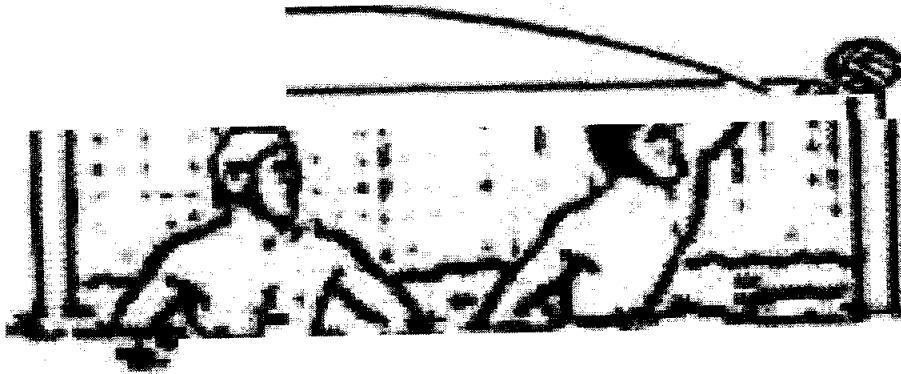
Душев

Додаток 23
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XXIII)

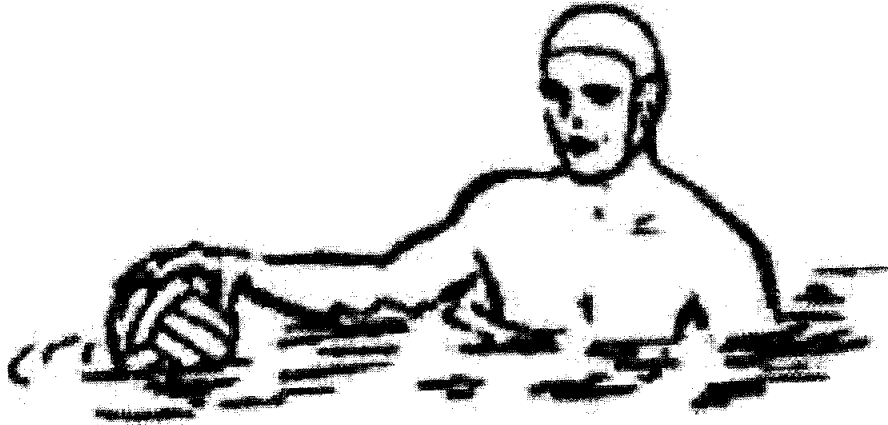
A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters.

Додаток 24
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 2 розділу XXIII)

Степан

Додаток 25
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 4 розділу XXIV)

Савченко

Додаток 26
до Правил спортивних змагань
з водного поло
(пункт 4 розділу XXIV)

Степан